

1 SVEDOK: PATRICK TREANOR [nastavak]

2 Ispituje g. Tieger: [nastavak]

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, danas imamo više vremena kako
4 bismo dovršili Vaše ispitivanje, gospodine Treanor. No, da bismo to postigli,
5 neću skretati vašu pozornost na sve dokumente koje ste izabrali, a niti nužno na
6 sve označene dijelove tih dokumenata, kako bismo što brže prolazili kroz
7 dokumente. A, uz to, nadam se da ćemo ono o čemu ćemo govoriti što prije
8 riješiti i nadam se da ćete u svojim odgovorima biti koncizni.

9 Molim Vas, sada pogledajte pod razdjeljak 36 /u engleskom transkriptu:
10 "136"/, a to je zapisnik sa sastanka 15. maja 1992. Savjeta za nacionalnu
11 bezbjednost. A tu piše "i Srpske Republike Bosne i Hercegovine", vjerojatno je
12 to Vlada.

13 /nedostaje simultani prevod/
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 OPTUŽENI: Ja Vas nisam razumio. Ali, imam ovdje kanal 6 na kojem slušam
2 na srpskom jeziku, ali nem...nema prevoda.

3 GĐA PREVODILAC: Prevoditelj se ispričava, nije bio uključen mikrofonom.

4 OPTUŽENI: Izvinjavam se.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, Vi niste propustili
6 puno, ali ipak ste propustili neke riječi, pa mislim da ćemo početi sa bitnim
7 dijelom ispitivanja. A sve drugo što smo jutros rekli odnosilo se na praktična
8 pitanja. Gospodo Loukas, trebate li se konzultirati s vašim klijentom, jer on je
9 propustio pet minuta?

10 U redu, nastavljamo.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Gospodine Treanor, upravo ste objašnjavali da mislite da je ovo
13 zadnji zapisnik koji imate sa neke sjednice Savjeta za nacionalnu bezbjednost?

14 O: Da, tako je. To je zadnji zapisnik, jer poslije ovog datuma imamo
15 samo zapisnike sa sastanaka Vlade, a nemamo više nijedan zapisnik sa sastanka
16 Savjeta za nacionalnu bezbjednost. Tako da izgleda da je nakon ovog datuma
17 Savjet za nacionalnu bezbjednost prestao raditi. Želim skrenuti Vašu pozornost
18 na to da je tri dana ranije osnovano prošireno Predsjedništvo. Mi nemamo
19 zapisnike sa prvih sastanaka tog tijela, ali njemu su prisustvovali ne samo
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 doktor Karadžić, Koljević i Plavšić koji su bili tri člana tog Predsjedništva,
2 već i gospodin Koljević i Đerić. Tih petero ljudi su bili jezgra Savjeta za
3 nacionalnu bezbjednost, pa izgleda da se oni sada sastaju neovisno od tog
4 savjeta pod drugim nazivom. Tu je bilješka u rukopisu gdje stoji da zapisnik sa
5 10. zasjedanja - pretpostavljam da je to zajedničko zasjedanje Savjeta za
6 nacionalnu bezbjednost i Vlade - da je to zapisnik 12-og sastanka za koji znamo
7 da je održan. I tu se vidi da postoji određena zbrka u davanju brojeva
8 dokumentima i da ne znamo tačno koliko puta se to tijelo sastalo.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da sada pogledate pod razdijeljenik
10 137.

11 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, prije nego što to učinimo... A,
12 da. Učinilo mi se da gospodin Krajišnik ima poteškoća u pronalaženju dokumenta
13 kojim smo se bavili. No, izgleda da je to sad u redu.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste li sada našli relevantni dokument,
15 gospodine Krajišnik?

16 SVEDOK: [simultani prevod] Na početku nisam znao koji je registrator,
17 nisam bio uključen. Zbog toga se izvinjavam.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim nastavite.

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: Sada imamo na ekranu zapisnik sa sastanka od 18. maja 1992. To je
21 sastanak Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Vi ste označili dva dijela:

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 rečenicu pod brojem 4 na drugoj stranici - to su prijedlozi rješenja za davanje
2 pomoći, tj. 30 privremenih pozajmica kriznim štabovima; a pod 2 zaključeno je da
3 se pomoć daje Novom Sarajevu i kriznim štabovima Novog Sarajeva i Hadžića i da
4 iznos te pomoći bude utvrđen prema situaciji u tim općinama.

5 O: Da. Želio bih istaknuti da je ovo sjednica samo Vlade. Od sada se
6 Vlada sastaje odvojeno, a ne više zajedno sa Savjetom za nacionalnu bezbjednost.
7 Inače je ovo samo po sebi jasno.

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Pod razdijeljnikom 138 imamo sastanak od
9 21. maja 1992. godine. To je zapisnik sa sastanka Vlade Srpske Republike Bosne i
10 Hercegovine. Na stranici dva, gospodine Treanor, Vi ste označili dvije rečenice
11 u sredini te stranice. Ispričavam se, časni Sude, to je na stranici tri.

12 P: Prva rečenica kaže: "Dogovoreno je da se osnuje odbor za smještanje
13 izbjeglica u druga područja. U vezi s tim, naglašeno je da u dijalogu sa Srbijom
14 treba insistirati da se izbjeglice Srbi iz Srbije vrate i da se nasele u
15 republike iz kojih su otišli Muslimani."

16 O: Da, to je tačno. Ova formulacija je malo čudna, ali to je doista tako
17 u originalu. Mogu reći da u originalu postoji prazni prostor između riječi "u" i
18 "republikama", možda je tu trebalo stajati "dijelovi republika" ili tako nešto.
19 No, čini se da se ovdje govori o Srbima koji su napustili Bosnu i Hercegovinu da
20 bi otišli u Srbiju. Ideja je da se oni vrate u republike bosanskih Srba i da se

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nasele u ona područja iz kojih su otišli Muslimani. Ili da to kažem drugačije,
2 područja gdje Muslimani više ne žive.

3 P: Možemo li sada preći na razdjeljenik 142? To je zapisnik sastanka
4 Predsjedništva 31. maja 1992. godine. Gospodine Treanor, u ovom dokumentu ste
5 označili prvi odlomak gdje stoji da "31. maja 1992. godine, 2. sjednica
6 Predsjedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine je održana" i zatim se
7 navodi da su prisutni bili doktor Karadžić, doktor Plavšić, doktor Koljević i
8 predsjednik Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini Momčilo Krajišnik.
9 Označili ste zadnju rečenicu tog zapisnika koji ima samo četiri kratka pasusa:
10 "Nakon rasprave, Predsjedništvo je usvojilo odluku o ustanovljavanju ratnih
11 Predsjedništava u općinama za vrijeme rata ili neposredne ratne opasnosti."

12 O: Ovaj dokument je značajan zbog nekoliko razloga. Prvo, želio bih
13 naglasiti da se ovdje navodi da je to 2. zasjedanje Predsjedništva, ali to je
14 upisano rukom. To i jeste 2. zasjedanje za koje postoji zapisnik. Prvo je bilo
15 12. maja, to nismo vidjeli, ali gospodin Krajišnik je bio prisutan i tamo, a
16 glavna stavka dnevnog reda je bila izbor doktora Karadžića za predsjednika
17 Predsjedništva. Njega su na taj položaj izabrale njegova dvojica kolega u
18 Predsjedništvu. Dakle, da li je, ustvari, između te dvije sjednice održana još
19 koja - ja ne mogu sa sigurnošću reći, jer, kao što smo vidjeli, 15-og se sastao

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Savjet za nacionalnu bezbjednost.

2 Nabrajanje prisutnih je pomalo zbunjujuće jer se ovdje spominju članovi
3 Predsjedništva, u originalu doktor Radovan Karadžić, doktor Biljana Plavšić,
4 doktor Nikola Koljević, i predsjednik Skupštine srpskog naroda u Bosni i
5 Hercegovini gospodin Momčilo Krajišnik. To bi moglo čovjeka navesti da pomisli
6 da je gospodin Krajišnik ubrojen među članove. To je u vezi sa odlukom koja je
7 zabilježena u zadnjem odlomku ovog dokumenta, tj. odluka o osnivanju ratnih
8 Predsjedništava u onim općinama gdje je rat ili neposredna ratna opasnost. Ja ću
9 nastaviti govoriti u vezi s tim kad vidimo sljedeći dokument.

10 P: Dokument o kojem govori gospodin Treanor se nalazi u razdijeljniku
11 143 s naslovom "Odluka o osnivanju ratnih Predsjedništava u općinama za vrijeme
12 rata ili neposredne ratne opasnosti", a označen je 4. član: "Predsjedništvo
13 Srpske Republike Bosne i Hercegovine imenovaće predstavnika republike koji će
14 davati profesionalnu i drugu pomoć ratnim Predsjedništvima".

15 O: Želio bih skrenuti pozornost i na članak 5, to je ovdje bitno. Prema
16 ovome, ratna Predsjedništva će zamijeniti krizne štabove koji su funkcionirali
17 do tada. To je što se tiče sadržajne prirode ovog dokumenta. Ako se možemo
18 vratiti na početak i uvećati prvi pasus odmah ispod broja 168.

19 Kao što Sud može vidjeti, ova odluka je usvojena od strane
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Predsjedništva na temelju članka 5, stavka 6 i 7 Ustavnog zakona o provođenju
2 Ustava, a ta odluka nosi datum 31. maj, dok smo u zapisniku zasjedanja
3 Predsjedništva tog dana vidjeli da je Predsjedništvo usvojilo tu odluku tog
4 dana. Međutim, odredbe pod kojima je usvojena ta odluka... Dopustite da to kažem
5 drugačije. Donošenje odredbi na temelju kojih je usvojena ta odluka, tj. članci
6 5, 6 i 7 još se nisu pojavili u službenim zapisnicima. I mislim da ćemo sada
7 vidjeti taj dokument.

8 P: To bi bio razdijeljnik 144, časni Sude. Dokument na ekranu sada je
9 Zakon o izmjenama i dopunama ustavnog zakona i za provođenje Ustava Srpske
10 Republike Bosne i Hercegovine.

11 O: Htio bih skrenuti pozornost na prvi pasus, odnosno na sâm vrh
12 dokumenta. Dakle, kao što vidimo, datum *Službenog lista* u kojem je objavljena
13 ova odluka je 1. juni. Prethodna odluka je objavljena u *Službenom listu* 8. juna.
14 Dakle, ovo je drugi broj lista, a na dnu tog dokumenta... Možemo li vidjeti
15 sljedeću stranicu, molim?

16 Da. Ovdje vidimo datum ove odluke, tu stoji da je to 2. juni. To je
17 očigledno jedan dan kasnije, dan nakon dana izlaska tog broja *Službenog lista*.
18 Ako se sad možemo vratiti na sâm tekst dokument, članak 1.

19 Vidimo u drugom dijelu toga člana gdje se kaže: "Nakon paragrafa 5,
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dodani su novi paragrafi 6 i 7." To su novi paragrafi u članu 5 ustavnog zakona.
2 Ovo je odredba koja Predsjedništvu daje ovlaštenje tokom ratnoga stanja da
3 osnuje ratna Predsjedništva u opštinama. To su odredbe na osnovu kojih je
4 donesena odluka od 31. maja, ona je donesena 31. maja. Da podsjetim Sud na
5 naslov tog dokumenta u kojem se spominje osnivanje ratnih Predsjedništava u
6 opštinama u periodu neposredne prijetnje rata ili ratnoga stanja. Iz činjenice
7 da je odluka donesena 31. maja, moglo bi se činiti da je Predsjedništvo smatralo
8 da su uslovi koji utvrđuju ovaj amandman, da su bili prisutni uslovi i da je
9 stoga odluka bila usvojena. A čini se da to ostavlja mogućnost da je došlo do
10 greške u sačinjavanju člana i da bi trebalo da glasi kao što slijedi: Za vrijeme
11 neposredne prijetnje rata ili ratnoga stanja, Predsjedništvo može odlučiti...

12 Takođe, želim da naglasim da je broj ovog dokumenta koji se vidi na dnu
13 dokumenta, odmah iznad datuma 03-509/92, a broj odluke o uspostavljanju ratnih
14 Predsjedništava je 03-05 /u engleskom transkriptu: "03-512"/. Stoga bi se moglo
15 činiti da ovaj amandman na ustavni zakon, da je on bio usvojen prije nego što je
16 donesena odluka o osnivanju ratnih Predsjedništava. Mislim da bi to bilo logično
17 jer je to predstavljalo osnovu za donošenje te odluke. Međutim, kao što Sud može
18 vidjeti, postoji zabuna u datumima, možda i u formulaciji. Jedino što mogu u
19 ovom trenutku da dodam na tu temu je da imamo u originalu koji je prekucan i
20 potpisan, da u tom originalu zakona - to je zakon koji je usvojilo sâmo

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 Predsjedništvo - da ta kopija sadrži iste karakteristike koje smo spomenuli. To
2 znači istu formulaciju i nosi datum 2. juni, u potpisu je doktor Karadžić.

3 A sada bih skrenuo pažnju Suda na prvi dio člana 1 u kojem se kaže: "U
4 vrijeme ratnoga stanja, proširuje se Predsjedništvo sljedećim članovima:
5 predsjednik narodne Skupštine i premijer Vlade," su članovi koji se dodaju.

6 Kao što smo vidjeli, 31. maja kada je odluka o ratnim Predsjedništvima
7 usvojena, gospodin Krajišnik je bio prisutan i moglo bi se shvatiti iz tumačenja
8 toga dokumenta da je bio uvršten među članove Predsjedništva toga dana. Kao što
9 sam rekao, Predsjedništvo je 31. maja očigledno smatralo da su postojali uslovi
10 za usvajanje odluka o ratnim Predsjedništvima i to bi moglo navesti na zaključak
11 da su takođe smatrali da su uslovi potrebni za proširenje broja članova
12 Predsjedništva sa tri na pet takođe bili ispunjeni. Tako da su 31. maja gospodin
13 Krajišnik i gospodin Đerić takođe bili članovi Predsjedništva. To petočlano
14 Predsjedništvo, kao što sam ranije rekao, je sadržalo ključne pripadnike svih
15 članova staroga Savjeta za nacionalnu bezbjednost.

16 P: Da li neki potonji dokumenti, odnosno sastanci Predsjedništva, da li
17 se u njima eksplicite spominje gospodin Krajišnik kao član Predsjedništva.

18 O: Da. Vidjećemo još neke dokumente koji to precizno pokazuju. Takođe
19 bih skrenuo pažnju Suda na dodatak 19 u našem izvještaju, u kojem se spominju
20 sve sjednice Predsjedništva za koje znamo, kazujući koji članovi su bili
21 prisutni.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 A iz tog spiska je očigledno da je gospodin Krajišnik bio prisutan na
2 svim sjednicama Predsjedništva do kraja godine za koje imamo izvještaje. Na
3 stranici 175 izvještaja - ovo je Savjet za nacionalnu bezbjednost; na stranici
4 186, dodatak 25.

5 Iz tog spiska je jasno da je gospodin Krajišnik bio jedini član
6 Predsjedništva koji je bio prisutan na svim sjednicama za koje znamo. I zapravo,
7 barem u jednoj prilici on je predsjedavao sjednicom, u odsustvu doktora
8 Karadžića.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam malo poremetio
10 hronologiju i želio bih da se vratimo na 27. maj 1992. godine, razdijeljnik 32
11 registratora sa presretnutim razgovorima.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

13 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, u vezi sa ovim posljednje
14 pitanje. Mislim da nije primjereno da gospodin Tieger postavlja tako sugestivna
15 pitanja u ovom domenu i ja ću uložiti prigovor na bilo kakvu dalju sugestivnost
16 u ovom prisustvu.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li prisutvo gospodina Krajišnika
18 tokom sastanaka to? Jer, pitanje je bilo: "Da li neki od potonjih dokumenata,
19 sastanci Predsjedništva, da li se u njima eksplicite spominje gospodin
20 Krajišnik..."

21 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] "...kao član Predsjedništva", tačno.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je prisustvo gospodina Krajišnika
23 na tim sastancima Predsjedništva takođe pitanje?

24 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Ne.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nego samo to da je on bio prisutan u
26
27
28
29
30

1 svojstvu člana Predsjedništva.

2 Jasno.

3 Izvolite, gospodine Tieger.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, prije svega ne mislim da je to
5 sugestivno pitanje, na njega se može odgovoriti sa "da" ili "ne". Pod dva, samo
6 je postavljeno pitanje da li ili ne je u tom dokumentu sadržana formulacija ove
7 vrste.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zapravo, dokument govori o tome... Odgovor
9 svjedoka je bio o prisutnosti gospodina Krajišnika. Shvatam da se ne radi o
10 njegovom prisustvu na sastancima, nego da li je na tim sastancima bio prisutan
11 kao član Predsjedništva. Mislim da je to sporno pitanje. A, ako ponovno dođe do
12 toga, onda bih Vas zamolio da svjedoku postavite pitanje koje nije sugestivno.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Svakako ću postupiti po nalogu Suda.

14 P: Radi se o razdijeljniku -

15 GĐA PREVODILAC: Prevodilac nije čuo koji razdijeljnik je u pitanju.

16 /u engleskom transkriptu: "32"/

17 G. TIEGER: [simultani prevod]

18 P: To je razdijeljnik između gospodina Krajišnika i generala Mladića.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što to uradimo, samo da
20 postavim jedno pitanje Vama, gospođo Loukas, kako bismo zasigurno znali šta je
21 stav Odbrane. Pod razdijeljnikom 144 vidimo tekst koji je, zapravo, Zakon o
22 dopuni ustavnog zakona za provođenje Ustava Republike Bosne i Hercegovine. U

23

24

25

26

27

28

29

30

1 članu 1 se kaže: "Tokom ratnoga stanja, Predsjedništvo se proširuje sljedećim
2 članovima,"

3 Da li je to sporno pitanje da se radilo o stanju rata ili je sporno to
4 da se ovaj član ne bi mogao primijeniti iz nekih drugih razloga? Pokušavam da
5 dođem do toga šta je stav Odbrane. Je li nije bilo stanja rata ili iz drugih
6 razloga ovaj član nije mogao da se primijeni? Šta je Vaš stav?

7 GĐA PREVODILAC: Mikrofon.

8 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, radi se o nekoliko osnova,
9 uključujući i pitanje ratnoga stanja. Svakako, u ovom trenutku ne bih htjela da
10 nabrojim sve osnove.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li ih možemo naći u predpretnom
12 podnesku? Da li biste svjedoku postavljali pitanja u unakrsnom ispitivanju ili
13 ne, jer, u protivnom bi se desilo iznenađenje?

14 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Svakako. Ne radi se o - /nedostaje
15 simultani prevod/.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Po pravilu 90(H), onda bi bilo sasvim
17 jasno šta je stanovište Odbrane, jer svjedoka dovodite -

18 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] To se u svakom slučaju odnosi na
19 uvrštavanje u poslovník. Nije upitno da će takva pitanja biti postavljena.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda će nam onda trebati malo
2 strpljenja do početka aprila.

3 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala Vam.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Možemo li sada pustiti presretnuti
5 razgovor?

6 [Sluša se presretnuti razgovor]

7 G. TIEGER: [simultani prevod]

8 P: Gospodine Treanor?

9 O: Ovdje smo čuli kako gospodin Krajišnik direktno razgovara sa
10 generalom Mladićem na izvjesne teme, osobito pitanje koordinacije sa
11 Ministarstvom unutrašnjih poslova. U ime generala Mladića, tu se spominju
12 Tolimir, Manojlo, a to su dvojica visokih oficira Mladićevoga štaba. Tu se
13 spominju i Momo i moguće da se spominje i Mandić na kojeg smo ranije već naišli.

14 P: Pređimo sada na razdijeljenik 145, a zatim naredni 146. To je Zakon o
15 odbrani, a nakon toga, Zakon o vojsci. Molim Vas da ih pogledamo nakratko.
16 Znači, 146, Zakon o odbrani, stranica 2. Izvinjavam se, rekao sam pogrešno,
17 Zakon o odbrani je 145. Na stranici 2 Vi ste naglasili član 7, preciznije
18 brojeve 2, 3 i 6 člana 7, koji počinje: "Kao dio organizovanja priprema za
19 odbranu, predsjednik Srpske Republike Bosne i Hercegovine...", pod 3. Pod 4 se
20 kaže: "Proglašenje ratnoga stanja, neposredne ratne opasnosti i proglašenje
21 djelomične mobilizacije". /nedostaje simultani prevod/
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Šest je: "definisanje osnove za organizovanje policijskih snaga i razmještanje
2 policije u stanju rata..." i nastavlja se do kraja toga broja 6.

3 O: Da. Ovo su odredbe novoga zakona koji je usvojilo predsjedništvo 1.
4 juna i koji je objavljen u *Službenom listu* istog tog dana. Naglasiću odredbe
5 zakona koje se odnose na ovlaštenja predsjednika republike. Sud će primjetiti da
6 se spominje proglašenje ratnoga stanja, neposredne ratne opasnosti i rata.

7 Prethodni zakoni, uključujući Ustav i druge zakone nisu precizirali ko
8 bi mogao izvršavati tu funkciju. Moguće zato što su izvorni dokumenti usvojeni
9 28. februara i predviđeno je da će republika biti u sastavu Savezne Republike
10 Jugoslavije i da bi centralni savezni organi imali odgovornost donošenja takvog
11 proglašenja. No, kao što smo vidjeli, 15. aprila vršiocu dužnosti predsjednika,
12 na prijedlog Savjeta za nacionalnu bezbjednost, su proglasili stanje neposredne
13 ratne opasnosti u republici bosanskih Srba.

14 P: Zakon o vojsci je sadržan pod razdjeljnikom 146, na stanici 24 toga
15 dokumenta.

16 O: Da. Ovo je zakon koji je Predsjedništvo usvojilo istoga dana. U njemu
17 ima veliki broj odredaba koje se odnose na ovlaštenje predsjednika u mnogim
18 brojnim vojnim pitanjima, uključujući i komandu i disciplinska pitanja.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Za zapisnik, Vi ste naglasili član 173, član 174, a na dnu stranice
2 175 nastavak je na sljedećoj stranici. Pogledajte tri sljedeća paragrafa.

3 Tabulator 147, molim. Zapisnik sa sastanka Vlade Srpske Republike Bosne
4 i Hercegovine, održan u junu 1992. Vi ste označili prvu stranicu, točku 1:
5 "Predsjednik Vlade obavijestio je članove Vlade o razgovorima koji su se vodili
6 na zajedničkom sastanku srpske republike Predsjedništva Bosne i Hercegovine,
7 narodne Skupštine Srpske Republike Bosne i Hercegovine s predsjednikom Vlade
8 srpske republike i također sa načelnikom štaba."

9 O: Da.

10 P: Dobro. Idemo dalje na 150. Časni Sude, dokument pod razdijeljnikom
11 150 je zapisnik sa sjednice Vlade od 5. juna 1992. Ako pogledate drugu stranicu,
12 vidjet ćete da je ovdje označena 1. točka, to ste Vi učinili, gospodine Treanor:
13 "Predsjednik Vlade obavijestio je Vladu o trenutačnim pitanjima u vezi sa
14 bezbjednosnom situacijom u republici. Informacije se temelje na dnevnim
15 izvještajima iz Ministarstva unutrašnjih poslova."

16 O: Da, tako je. Ovaj isječak i onaj iz prethodnog sastanka koji smo
17 vidjeli upućuju, između ostalog, i na to da je predsjednik Vlade bio u najmanju
18 ruku upoznat sa informacijama koje su dolazile u Predsjedništvo.

19 P: 154, molim. Zapisnik sa sjednice Vlade od 9. juna 1992., zanima me
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 druga stranica tog dokumenta. Gospodine Treanor, Vi ste ovdje označili drugi i
2 treći pasusu na ovoj stranici. Prvi pasus počinje sljedećim riječima: "Vlada je
3 zaključila da je tretman i razmjena zatvorenika je odgovorna i složena zadaća,
4 složeno pitanje. Te se zaključuje..." u zadnjoj rečenici... Ali zapravo, trebao bih
5 pojasniti. Kaže se da će: "Priprema uputstava biti zadatak određenih tijela i da
6 će se inkorporirati i domaći i međunarodni propisi." Zatim se dalje kaže da će:
7 "Ta uputstva biti prevedena na engleski i poslana odgovarajućim međunarodnim
8 tijelima, a naročito Međunarodnom crvenom križu." Te, dalje stoji: "Donošenje
9 ovih uputstava i opredijeljenost za legalitet i humanost od strane naše
10 republike treba se koristiti kao antipropaganda i kao propagandne aktivnosti u
11 Jugoslaviji i vani."

12 O: Da. O ovome je bilo riječi na toj sjednici Vlade, između ostalog.
13 Dakle, jedna od tema su bili i ratni zarobljenici.

14 P: Tabulator 155, naslov je: "Zapisnik 4. proširenog sastanka ratnog
15 Predsjedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine od 9. juna 1992." U tom ste
16 dokumentu, gospodine Treanor, označili prva tri pasusa, kao i točke 3, 7 i 11 /u
17 engleskom transkriptu: "3, 4, 7 i 11"/ zaključaka koji su uslijedili nakon
18 detaljne rasprave.

19 O: Da, tako je. Sudu bih skrenuo pažnju na činjenica da u ovom
20 dokumentu, kao i u jednom od prethodnih dokumenata koje smo vidjeli, "4.
21 sjednica" je ovdje dodat rukom. Također Vam skrećem pažnju na činjenicu da je
22 riječ o proširenom sastanku ratnog Predsjedništva Srpske Republike, a ovdje
23 vidite i tko je sve bio prisutan sastanku.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Za zapisnik, pasus jedan je lista prisutnih. U pasusu dva govori se o
2 tome da je general Mladić obavijestio Predsjedništvo detaljno o općoj situaciji
3 u srpskoj vojsci. Između ostalog je govorio o oružju, municiji, rezervnim
4 dijelovima, rezervama goriva, naftnim derivatima, hrani i drugim sredstvima. A,
5 u trećem pasusu se kaže da je general Gvero obavijestio o situaciji u području
6 Banjalučkog korpusa.

7 O: Da. Uglavnom se govorilo o vojnim stvarima na tom sastanku.

8 P: Za zapisnik, Vi ste između zaključaka označili onaj koji se odnosi na
9 tešku artiljerijsku vatru. Zatim u točki 7 da se trebaju organizirati razgovori
10 između delegacije SBH i Predsjedništva i generalnog štaba Socijalističke
11 Republike Jugoslavije. Te, u točki 11 upućuju se pripadnici srpske vojske da se
12 pridržavaju Ženevskih konvencija u pogledu postupanja sa ratnim zarobljenicima.

13 O: Da, tako je,

14 P: A sada me zanima dokument pod razdijeljnikom 156, koji je zapravo
15 zapisnik sjednice Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine, održane 10. juna
16 1992. Na drugoj stranici, gospodine Treanor, Vi ste označili prvi cjeloviti
17 pasus. Oprostite, na stranici tri, gdje stoji sljedeće: "Ministarstvo pravosuđa
18 će sastaviti izvještaj o zatvorenicima, u njemu se mora posebna pažnja pokloniti
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 postupanju sa civilnima stanovništvom," itd. Taj će izvještaj razmotriti Vlada,
2 nakon čega će biti dostavljen Predsjedništvu republike.

3 O: Da. Evo ovdje vidite da se spominje diskusija koja se vodila po
4 pitanju zarobljenika. Samo da napomenem da je Momčilo Mandić ministar pravosuđa
5 u ovom trenutku.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Dokument pod razdijeljnikom 157.

7 P: Zapisnik sa 5. sjednice Predsjedništva Srpske Republike BiH, 10. juna
8 1992. dakle, za vrijeme neposredne ratne opasnosti, to je naslov.

9 Vi ste na prvoj stranici označili prvi i drugi pasus. Prvi zaključak
10 koji je donesen i osmi zaključak.

11 O: Da. Ovdje vidimo čitav niz odluka koje su usvojene na tom sastanku. U
12 točki 8, riječ je o odluci kojom se zamjenjuje prethodna odluka u vezi sa ratnim
13 Predsjedništvima o kojima je već bilo riječi.

14 P: Zaključak osam, naime, prva odluka je da se uspostave srpske elitne
15 jedinice?

16 O: Da, tako je.

17 P: Druga stranica. Ovdje ste označili ime Branka Đerića, a ispod toga
18 dio koji se odnosi na: "Izvještaj koji treba podnijeti Vladi u vezi sa
19 zatočenicima, te predložiti mjere."

20 O: Da, tako je. I, ovdje se spominje pitanje zarobljenika.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: S tim u vezi, zanimaju me dokumenti pod tabulatorom 159 i 160. 159 su
2 upute o postupanju sa zarobljenim osobama, a pod 160 imamo naređenje da se
3 primjenjuje Međunarodno ratno pravo u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini.

4 O: Da. Prvi dokument je jedno naređenje, tako je, koje je izdalo
5 Predsjedništvo, a potpisao ga je doktor Karadžić u svojstvu predsjednika
6 Predsjedništva. Datum u *Službenom listu* je 13. maj. Međutim, na originalu, na
7 potpisanom primjerku koji mi imamo, datum je različit. Ovdje na potpisanom
8 primjerku datum je 13. jun. Naređenje je objavljeno u *Službenom listu* 13. juna,
9 zajedno sa još jednim dokumentom koji ćemo možda vidjeti po istoj temi, a riječ
10 je o uputstvima pukovnika Subotića u svojstvu ministra obrane. Taj dokument
11 također nosi datum 13. jun, a u preambuli tog dokumenta, tih uputstava, spominje
12 se naređenje Predsjedništva od 13. juna. Stoga sam siguran da bi, zapravo, datum
13 naređenja koje je potpisao doktor Karadžić bi trebao biti 13. jun, a ne 13. maj
14 kao što stoji u *Službenom listu*.

15 P: 165 sada, molim. Sjednica Predsjedništva održana 17. juna 1992.
16 naslov: "Zapisnik sa 8. sjednice Predsjedništva Srpske Republike Bosne i
17 Hercegovine, održane za vrijeme neposredne ratne opasnosti 17. juna 1992." Pa,
18 imamo listu, odnosno spisak prisutnih. A, u drugom pasusu dokumenta stoji
19 sljedeće: "Predsjedništvo je informirano o situaciji na frontu, pogotovo u
20 području Ilijaša i Hadžića, gdje neprijateljske snage žestoko napadaju naše
21 položaje. Dan ranije, jučer i još jednom kao i u više navrata prije toga su
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 prekršili primirje."

2 Zatim ste označili broj 3 gdje stoji da će: "Vlada donijeti nacrt odluke
3 o uspostavi državnog centra za dokumentaciju koji će sakupljati sve autentične
4 dokumente o zločinima počinjenim protiv srpskog stanovništva za vrijeme rata."

5 O: Da.

6 P: A, u broju 7 stoji zaključak: "Dvije državne delegacije imaju se
7 uspostaviti kako bi obišle istočnu Hercegovinu i Bijeljenu što je moguće prije."
8 I, zatim imate sastav tih delegacija.

9 O: Da, tako je. Skrećem pažnju Suda na činjenicu koju više neću
10 spominjati, osim ako ne dođe do promjene, da je ponovo broj sjednice
11 Predsjedništva dopisan rukom.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, prelazimo na dokument pod
13 razdijeljnikom 169: "Zapisnik 12. sjednice Predsjedništva Srpske Republike Bosne
14 i Hercegovine, održane za vrijeme neposredne ratne opasnosti 27. juna 1992."

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja imam 11. sjednicu ovdje?

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Oprostite, u pravu ste. Čitao sam sa
17 dokumenta koji se pojavio na ekranu.

18 P: Ovaj dokument, 169 je i zapisnik sa 11. sjednice Predsjedništva
19 Srpske Republike Bosne i Hercegovine, održane za vrijeme neposredne ratne
20 opasnosti 27. juna 1992. Vi ste ovdje na prvoj stranici označili tko je bio
21 prisutan. A, na drugoj stranici točku D koja glasi: "Da se uspostave radna

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tijela Predsjedništva na sljedećoj sjednici i da se točno odrede ovlasti i
2 odgovornosti pojedinih članova Predsjedništva."

3 O: Da, tako je.

4 P: Dokument pod razdijeljnikom 171. Ovaj dokument vidjeli smo na ekranu
5 maloprije, 12. sjednica Predsjedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine,
6 ponovo za vrijeme neposredne ratne opasnosti, 27. juni 1992. Oprostite,
7 maloprije sjednica je bila 25. juna. Gospodine Treanor, Vi ste označili tko je
8 bio prisutan i prva tri pasusa, odnosno točku 3 gdje stoji: "Glavni štab Vojske
9 Srpske Republike Bosne i Hercegovine, ovim se Glavnom štabu naređuje da prestane
10 sa svim artiljerijskim i pješadijskim operacijama u području Dobrinje odmah."
11 Zatim se daje "Naređenje da se ukopa i da se iz ofanzivnih krene na defanzivne
12 položaje. Glavni štab se također upozorava o političkim posljedicama ukoliko se
13 ne ispuni ovo naređenje."

14 I konačno, zadnji naglašeni pasus kaže da se: "Vatra smije otvarati samo
15 zbog nužne obrane i nakon što se o tome obavijesti Predsjedništvo, vrhovna
16 komanda i UNPROFOR, kao posrednici u operaciji otvaranja aerodroma."

17 O: Da, tako je. U vezi s tim htio bih Vam skrenuti pažnju na jedan drugi
18 niz zapisnika, ovaj i prethodni od kojih ćemo možda neke vidjeti, gdje je broj
19 sjednice kucan na originalu, međutim, pod drugom brojkom. U ovom slučaju, ovdje
20 je broj unesen ili prepisan preko broja koji je prvobitno rukom napisan.

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, 172. ovo je zapisnik sa 14.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sjednice predsjedništva Srpske Republike Bosne i Hercegovine za vrijeme
2 neposredne ratne opasnosti od 3. jula 1992. Gospodine Treanor, Vi ste ovdje
3 označili tko je bio prisutan?

4 O: Da, tako je.

5 P: Zatim ste označili točku 2?

6 O: Da. Ovdje vidimo da se Predsjedništvo bavi pitanjima koja se inače
7 tiču Ministarstva unutrašnjih poslova. Ustvari, postoji pismeno naređenje od
8 Predsjedništva i mi imamo kopiju toga, to je potpisao doktor Karadžić, a odnosi
9 se na paravojne jedinice u Gackom i Nevesinju.

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ako bismo sad mogli pogledati
11 razdijeljenik 173, a dokument koji se tu nalazi nosi naslov "Zapisnik sa sastanka
12 36. sjednice Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine, održane 4. jula 1992."

13 P: Gospodine Treanor, Vi ste na stranici 2 tog dokumenta označili prvi
14 stavak?

15 O: Da. Ovi brojevi se odnose na broj točke dnevnog reda.

16 P: Vi ste označili prve dvije rečenice, tj. prvi puni pasus gdje stoji
17 da je "Zapisnik zajedničkog zasjedanja Predsjedništva Srpske Republike BiH i
18 Vlade Srpske Republike BiH od 1. jula 1992. usvojen u predloženom obliku. I

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zaključeno je da se taj zapisnik preda članovima Predsjedništva Srpske Republike
2 i Glavnom štabu vojske Srpske Republike."

3 O: Da. Mi nemamo zapisnik sa te sjednice. To je sjednica od 1. jula koja
4 se ovdje spominje.

5 P: Pogledajmo sada stranicu 4. Označili ste točku dnenog reda 8, to se
6 vidi na dnu stranice i nastavlja se na sljedećoj stranici.

7 O: Da.

8 P: Ovdje stoji da je: "Postavljeno pitanje da li postoje dogovoreni
9 kriteriji o iseljavanju muslimanskog stanovništva sa teritorije Srpske Republike
10 Bosne i Hercegovine." Dalje piše: "Zaključeno je da Vlada do sada nije imala
11 stav o tome. Ministarstvo unutarnjih poslova je zaduženo za pripremu informacije
12 o tom pitanju koju će Vlada razmotriti kako bi zauzela odgovarajući stav."

13 O: Da. Mi nemamo te informacije koje je MUP možda sastavio po tom
14 pitanju.

15 P: Sada ćemo pogledati pod razdijeljnik 174. Dio svezka sadrži dokument
16 s naslovom "Zapisnik sa 15. zasjedanja Predsjedništva Srpske Republike Bosne i
17 Hercegovine, održan za vrijeme neposredne ratne opasnosti 6. jula 1992."
18 Gospodine Treanor, Vi ste označili popis prisutnih, a 1. točka dnevnog reda je
19 pitanje sudjelovanja doktora Koljevića u radu Predsjedništva, a točka 4 dnevnog
20 reda govori o podjeli rada u Predsjedništvu.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Sada vidimo na stranici 2 označeni dio gdje se vidi da je doktor
3 Karadžić rekao -

4 O: Da. Doktor Koljević je izrazio nezadovoljstvo načinom rada
5 Predsjedništva, a doktor Karadžić ovdje na to odgovara.

6 P: Označeni dio kaže: "Važno je što smo postojali, čak i ako nismo ništa
7 učinili jer je Predsjedništvo bilo simbol državnosti Srpske Republike Bosne i
8 Hercegovine", rekao je doktor Karadžić.

9 O: Da.

10 P: Možete li nam ovo na neki koncizan način objasniti ili sažeti kako se
11 odvijala diskusija o onome što je rekao doktor Koljević? I da li se to dovoljno
12 vidi u samom ovom dokumentu?

13 O: Mislim da se to vidi u dokumentu i mislim da je on razmišljao o
14 podnošenju ostavke, ali su ga od toga odgovorili.

15 P: Gospodine Treanor, na stranici 3, Vi ste označili točke 4 i 5 koje se
16 odnose na podjelu zadataka.

17 O: Da. Vidjeli smo da se o ovome govorilo i na jednoj ranijoj sjednici.
18 Ovdje vidimo kako su podijeljeni zadaci unutar Predsjedništva, tako da su
19 pojedina područja djelovanja dodijeljena, kao što sam rekao, ljudima za koje
20 vjerujem da su bili pet članova Predsjedništva u tom trenutku. I, nadalje stoji
21 da kada god neki član Predsjedništva nije prisutan, treba ga zamijeniti netko
22 tko je prisutan, jedan drugi član Predsjedništva koji je prisutan.

23 G. TIEGER: [simultani prevod] Zbog zapisnika, točka broj 4 iznosi

24

25

26

27

28

29

30

1 podjelu zadataka među članovima Predsjedništva a točka 5 kaže da je: "Zaključeno
2 kako će platformu, odnosno program za razgovore sa vodstvom Srbije biti
3 pripremljen od strane Vlade SBH i da će dvostepeni sastanak političkog vodstva
4 Republike Srbije biti dogovoren prvo sa Slobodanom Miloševićem, a zatim sa
5 Vladom Republike Srbije." I, napokon: "Doktor Karadžić i Momčilo Krajišnik su
6 zaduženi za taj prvi sastanak."

7 O: Ja bih komentirao prvo točku 4. Tu stoji da "Ako se pojavi neko
8 pitanje iz nekog od područja djelovanja koji je dodijeljeno određenom članu
9 Predsjedništva, a taj nije prisutan da bi o tome govorio, onda bilo koji drugi
10 član Predsjedništva koji je prisutan može o tome govoriti." Prema odluci u maju
11 kada je osnovano tročlano Predsjedništvo, Predsjedništvo je trebalo usvojiti
12 poslovnik svog djelovanja. Međutim, mi nemamo takav poslovnik i koliko mi znamo,
13 nikada nije usvojen formalni poslovnik. Ovo je najbliže što imamo što bi nam
14 pokazalo na koji način je Predsjedništvo trebalo funkcionirati što se tiče
15 njegovog rada i načina rada. Dakle, kako su oni odlučili obavljali stvari unutar
16 tog tijela.

17 P: Sada bih skrenuo pozornost Suda i gospodina Treanora na razdjeljenik
18 176. To je "Zapisnik sa 38. sjednice Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 od 11. jula 1992." Gospodine Treanor, sad bih skrenuo vašu pozornost na stranicu
2 šest gdje ste označili broj 3.

3 O: Ovo je diskusija po točki dnevnog reda broj 10, a to su tekuća
4 pitanja.

5 P: Označeni dio odnosi se na "Osnivanje radne grupe koja se sastoji od
6 Milana Trbojevića - dopredsjednika Vlade i predstavnika Ministarstva odbrane,
7 Ministarstva pravde i Ministarstva zdravstva, rada i obitelji da bi pripremili
8 propise o tome kako će se postupati s Muslimanima i drugim narodima na
9 teritoriju Srpske Republike Bosne i Hercegovine, u skladu s ustavnim pravima i
10 obvezama, međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima, i slobodama koje nas
11 obavezuju i koje treba uzeti u obzir.

12 "Velika debata o tom dokumentu će se održati isključivo na sjednici
13 Skupštine srpskog naroda Bosne i Hercegovine."

14 O: Da. Ovo je jedno od rijetkih, a možda i jedino mjesto gdje se ovo
15 pitanje spominje u zapisnicima zasjedanja Predsjedništva i Vlade.

16 P: Sada bismo pogledali pod razdijeljenik 178. Ovo je zasjedanje
17 Predsjedništva održano 20. jula 1992. godine. Prvi dio tog dokumenta kojeg je
18 označio gospodin Treanor sadrži popis prisutnih, a tu je uključen doktor
19 Karadžić, doktorica Plavšić, Koljević, Đerić, Mladić i Milan Gvero. A, uz to, na
20 ovoj prvoj stranici, gospodine Treanor, Vi ste označili točku 1 i prva tri
21 odlomka točke 2.

22 O: Da. Ovdje vidimo kako se Predsjedništvo bavi međunarodnim poslovima i

23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 vojnim poslovima. Ovo je jedna od malog broja sjednica gdje su general Mladić i
2 članovi njegovog štaba navedeni kao prisutni. Ta se informacija nalazi u dodatku
3 izvještaju, vjerujem da je to dodatak 25. To je onaj izvještaj o kojem sam
4 ranije govorio.

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, obzirom da je sljedeći
6 dokument u novom registratoru, možda bi bilo zgodno da sada uzmemo pauzu?

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Imaćemo pauzu do 10.45h.

8 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

9 ... Početak pauze u 10.26h

10 ... Sednica nastavljena u 10.49h

11 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nastavite, molim Vas, gospodine Tieger.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

14 Časni Sude, sada bismo pogledali pod razdijeljenik 181. To je zapisnik sa
15 sjednice Predsjedništva, održane 24. jula 1992. godine.

16 P: Gospodine Treanor, zapisnik sa tog sastanka je vrlo kratak. Vi ste
17 označili čitav tekst i tu stoji da "Nakon izvještaja o situaciji na teritoriji
18 Srpske Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo je usvojilo sljedeće: 1.
19 Odluku o osnivanju i jurisdikciji vojnih disciplinskih sudova i 2. Dekret o
20 imenovanju predsjednika i vojnih disciplinskih sudova, vojnih disciplinskih
21 tužitelja i njihovih zamjenika i tajnika."

22 O: Da, ovdje se bavi vojnom disciplinom.

23 P: Sad bih pogledao pod razdijeljenik 182. To je 17. sjednica Skupštine

24

25

26

27

28

29

30

1 Republike Srpske od 24. jula 1992. do 26. jula 1992.

2 Prije nego što se pozabavimo onim dijelovima koje ste Vi označili, na
3 koje ću Vam skrenuti pozornost, možete li nam ukratko staviti tu sjednicu u
4 kontekst?

5 O: Da. Ovo je 1. zasjedanje Skupštine nakon 12. maja, i možda upravo
6 zbog toga dnevni red je bio vrlo dugačak. Na dnevnom redu su bila zakonodavna
7 pitanja, osobna pitanja, odnosno pitanja kadrova, ovjeravanje odluka koje je u
8 međuvremenu donijelo Predsjedništvo. A 1. točka dnevnog reda je izvještaj
9 doktora Karadžića o političko-ratnoj situaciji u republici. Nakon toga je
10 slijedio izvještaj predsjednika Vlade o radu Vlade do tog trenutka.

11 P: Kao što ste označili, gospodine Treanor, ja bih Vam skrenuo pozornost
12 na te dijelove. Prvi od tih označenih dijelova je na stranici broj 2 i tu se
13 vidi što je govorio gospodin Krajišnik.

14 O: Koja je to stranica u originalu?

15 P: Ispričavam se, to je stranica 2 teksta na B/H/S-u.

16 O: Da.

17 P: Na ekranu sada vidimo drugu stranicu prijevoda na engleski. A, dva
18 dijela koja su označena su, prvo: "Ponosan sam što sam imao Vaše povjerenje u
19 vođenju ove srpske Skupštine i zajedno s Vama braneći srpski narod od
20 istrebljenja," A, nekoliko rečenica kasnije, označeno je sljedeće: "Mnogi hrabri
21 sinovi i kćeri našeg naroda poginuli su na ratištu u Srpskoj Republici, a to je

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nametnut rat, rat protiv ropstva, poniženja i istrebljenja."

2 O: Da. Mislim da ovdje nije potreban nikakav komentar.

3 P: Sad bismo pogledali stranicu 18 na engleskom jeziku, a 11 B/H/S
4 teksta. Ovdje ste označili dio onoga što govori doktor Karadžić. Označili ste
5 tekst koji glasi: "Nemamo više razloga da se borimo, oslobodili smo gotovo sve
6 što je naše. U konačnim razgovorima, mogli bismo čak i vratiti neke teritorije,
7 sela koji nam ne pripadaju."

8 O: Da. U svom govoru, doktor Karadžić uvjerava poslanike da se bosanski
9 Srbi približavaju postignuću svojih ciljeva.

10 P: Sada ćemo pogledati stranicu 31 teksta na engleskom, a 16 na B/H/S-u.

11 O: Ispričavam se. Koja je stranica B/H/S?

12 P: Ispričavam se, stranica 31. Ja sam rekao 16, ali nije 16 nego
13 stranica 31 teksta na B/H/S-u.

14 O: Da. ovdje govori doktor Milovan Milanović, koji nije bio samo
15 poslanik, već i dopredsjednik Skupštine.

16 P: Označeni dio glasi. "Imamo ogroman problem sa zarobljenim ljudima
17 drugih nacionalnosti. Imamo stotine tisuća tih zarobljenika."

18 O: Mislim da ovdje nije potreban komentar. Ovdje je ponovo pitanje
19 zatočenika.

20 P: Sada bih pogledao stranicu 49 na engleskom, odnosno 50 na B/H/S. A
21 posebno bih skrenuo vašu pozornost na drugi označeni dio na toj stranici, koji
22 sadrži primjedbe gospodina Krajišnika. Označeni dio glasi: "Naš cilj mora biti
23 da srpski narod i Srpska Republika Bosna i Hercegovina postignu svoj cilj, svoj
24
25
26
27
28
29
30

1 konačni cilj kao jedno. A, konačni cilj je stvaranje države i plebiscit, jer to
2 je zadatak ovog naroda. Ako je to cilj, moram Vam reći odmah sada da me nije
3 briga tko će voditi Srpsku Republiku Bosnu i Hercegovinu danas, hoće li to biti
4 Karadžić, Koljević, Plavšić, Đerić, Krajišnik ili tko god."

5 O. Da. Mislim da ni ovdje nije potreban komentar.

6 P: Spomenute osobe, da bismo pojasnili, doktor Karadžić, doktor
7 Koljević, gospođa Plavšić, doktor Đerić, gospodin Krajišnik, ti ljudi koji su
8 imenom navedeni?

9 O: To su, ustvari, članovi proširenog Predsjedništva.

10 P: Sad bih skrenuo vašu pozornost na stranicu 67 teksta na B/H/S /u
11 engleskom transkriptu: "A na engleskom je to stranica 65"/. Vi ste označili
12 dijelove govora gospodina Prstojevića.

13 O: Da. Gospodin Prstojević je sa Ilidže. On nije bio jedan od onih koji
14 su izabrani 1990. i nisam siguran da li govori kao neko ko nije poslanik ili je
15 pak izabran. U međuvremenu ga je možda Skupština izabrala, što se ponekada
16 desilo, kasnije, ali nisam siguran da li je to ovdje slučaj. Kao što sam već
17 ranije rekao, oni koji nisu bili članovi, često su bili prisutni na sjednicama i
18 čak su uzimali riječ.

19 P: Naglašeni dio izražava sjećanja gospodina Prstojevića o ranim fazama
20 onoga što on naziva "pobunjeno Sarajevo". I kaže se: "Uglavnom, kada su Srbi
21 počeli pobunu u Sarajevu, kada su uzeli kontrolu nad nekim dijelovima

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 teritorije, nije bilo Vlade ili nije tada bar bila poznata. Nismo čak ni znali
2 da je Karadžić bio živ prvih dana. Kasnije smo saznali da je živ i otišli smo na
3 Ilidžu. Čak je proširena teritorija, zauzeta je kontrola čak i na većem dijelu
4 teritorije, Muslimani su sa tih teritorija iseljeni, teritorija gdje su bili
5 većina."

6 O: Mislim da ovdje nije potreban komentar.

7 P: Najzad, skrenuću Vam pažnju, gospodine Treanor, na stranicu 85
8 verzije na engleskom i 87 verzije na B/H/S-u. Preći ćemo zatim na stranicu 88
9 također na B/H/S-u.

10 O: Da. Ovdje govori doktor Karadžić.

11 P: Prvi dio te stranice koju ste naglasili, a to su opaske doktora
12 Karadžića, počinje riječima: "Žele da nas zadrže, nas i Hrvate, u jednoj
13 unitarnoj državi, tako da mi kontrolišemo Muslimane, a mi ne možemo kontrolisati
14 Muslimane u takvoj unitarnoj državi. Mi vrlo dobro znamo šta je fundamentalizam
15 i ne možemo živjeti zajedno, nema tolerancije. A, ne samo da Srbi nisu tome
16 dorasli, nego hrišćani u Libanu ne mogu da se nose sa mentalitetom koji
17 proizilazi iz islama. Stoga, mi to ne možemo učiniti."

18 O: Ovdje vidimo da su iskazane ideje koje je on ranije spominjao.

19 P: Drugi naglašeni dio, to znači rečenica nakon prve, glasi: "Ako neće
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 islamsku državu na Balkanu, onda je manje vjerovatno da će htjeti čistu islamsku
2 državu, što će reći, islamski kanton, muslimanski kanton. Gospodin Kuprešanin je
3 rekao, iako niko u Evropi to neće otvoreno reći, ovaj konflikt je proizašao kako
4 bi se eliminisali Muslimani."

5 O: Da. Ovdje se u ovim odlomcima spominje ono što se podrazumjeva pod
6 "oni", a to znači vanjske snage, za koje Karadžić misli da pokušavaju da
7 postignu izvjesne ciljeve u Bosni i Hercegovini.

8 P: Doktor Karadžić nastavlja. Vi ste naglasili dio u kojem se kaže: "Oni
9 misle da se nacionalno uspostavljaju, ali zapravo nestaju. Ako je to slučaj,
10 onda mi imamo naš interes za naše istorijske teritorije."

11 O: U ovom slučaju, "oni" znači Muslimani.

12 P: Gospodine Treanor, sada ću skrenuti vašu pažnju na -

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Izvinite, časni Sude.

14 P: Razdijeljenik 184, sjednica Predsjedništva koja je održana 2. avgusta
15 1992. To ćemo naći u razdijeljniku 184. Vi ste naglasili, gospodine Treanor, dio
16 sjednice u kojem se spominju prisutni, a to su bili doktor Karadžić, doktor
17 Plavšić, doktor Koljević, general-pukovnik Ratko Mladić, zatim general Tolimir i
18 gospodin Branko Đerić. A sada, dnevni red: "1. Izvještaj o konferenciji o Bosni
19 i Hercegovini u Londonu. 2. Ocjena vojne situacije. 3. Plan daljnjih aktivnosti
20 za vrijeme neposredne ratne opasnosti."

21 Zatim ste naglasili prvi paragraf tačke 1. Taj dio koji ste naglasili
22 kaže: "Pripadnici pregovaračke delegacije, koji su bili članovi Predsjedništva,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 doktor Karadžić, doktor Koljević i Krajišnik, su prisutnima podnijeli izvještaj
2 da je posljednja konferencija o Bosni i Hercegovini, koja je održana u Londonu u
3 julu 1992. godine, u potpunosti bila u skladu sa odgovornostima koje navodi
4 ustavni zakon Srpske Republike Bosne i Hercegovine i ovlašćuje srpsku Skupštinu
5 koja je u to vrijeme zasjedala."

6 O: Tačno. Možemo li sada da pogledamo vrh te stranice, a to je spisak
7 prisutnih. Na verziji na engleskom jeziku nedostaje ime gospodina Krajišnika. On
8 se spominje među prisutnima u originalu, ali ne u verziji na engleskom.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Treanor, Vijeće se već pitalo
10 da li je zapisnik dosljedan Vašem izvještaju, a osobito kada se radi o
11 prisutnima. Takođe, vidimo da u originalu - koji nije na ćirilici - vidimo da se
12 pojavljuje gospodin Krajišnik u prvih nekoliko redaka, a čini se da ti redci
13 predstavljaju ko su prisutni na sastanku.

14 SVEDOK: [simultani prevod] Mislim da sam već rekao, časni Sude. Moje
15 osoblje i ja radimo sa originalima dokumenata na B/H/S-u i to je osnova na kojoj
16 sačinjavamo izvještaje. U mnogim slučajevima - a to je jedan od njih - ovo je po
17 prvi put da vidim prevod na engleski, tako da sam malo iznenađen i ja lično.
18 Tako da sam provjerio ponovno.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini se da u tom smislu ovo nije tačno.
20 Pažnja mi pada i na rukopis na vrhu stranice, to su Rimski brojevi XXI umjesto
21 XIX.

22 SVEDOK: [simultani prevod] Broj sjednice je pisan brojkama 21, a ponovno
23
24
25
26
27
28
29
30

1 u rukopisu na originalu i podcrtano. Zatim, ostavljen je jedan prazan prostor da
2 se upiše broj sjednice, a to je zatim dopunjeno rukom kao 21.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidjeli smo u mnogim zapisnicima, čak
4 kada nam niste skretali pažnju. Na primjer, sjećam se 11-te, takođe je bilo u
5 rukopisu ispunjen sljedećim redoslijedom.

6 SVEDOK: [simultani prevod] Da.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ste nam skrenuli pažnju pod brojem
8 12, ali za sjednicu broj 11 nisam provjerio.

9 SVEDOK: [simultani prevod] Da.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastaviti.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

12 P: Na stranici 2 zapisnika iste sjednice, naglasili ste tačku 2. Ona
13 govori o izvještajima onih koji su bili prisutni, izvještaja o ocjeni vojne
14 situacije u srpskoj Bosni i Hercegovini, to govori general Mladić, u kojoj on
15 opisuje situaciju. A potrebni zadaci i veza između materijalnih potencijala i
16 finansijskih resursa i potreba da se usvoji odluka o opštoj mobilizaciji. Zatim:
17 "Zbog razloga za zabrinutost i prirode informacija, zaključak i alternative su
18 usvojeni, ali to nije ušlo u zapisnik. Predsjednik republike će izdati nalog u
19 kojem proglašava uvođenje opšte mobilizacije na teritoriji Srpske Republike
20 Bosne i Hercegovine."

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ovdje ponovno vidimo da se Predsjedništvo bavi vojnim pitanjima. U
2 ovom slučaju očigledno prilično osjetljivim pitanjima, a to je izvjestan broj
3 ličnih izvještaja koji potiču od generala Mladića.

4 P: Pogledajte sada sljedeći razdijeljak -

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, molim Vas da
6 obezbjedite tačan prevod prve stranice, jer ja sam lično primjetio da službeni
7 dokazni predmet koji će biti pohranjen u Sekretarijatu nema korekciju za ovu
8 grešku u prevodu. Molim Vas da nam obezbjedite ispravku za stranicu 00837962, a
9 onda i adekvatan prevod.

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Svakako, časni Sude. Ja ću obezbijediti da
11 to bude učinjeno.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

13 G. TIEGER: [simultani prevod]

14 P: Gospodine Treanor, da skrenem i Vašu pažnju i pažnju Suda na sljedeći
15 razdijeljak, a to je razdijeljak 185. i sljedeći dokument. To je zapisnik sa
16 sastanka Predsjedništva koji je održan 4. avgusta 1992. godine. A, Vi ste
17 naglasili dio dokumenta koji je tačka 1: "Predsjedništvo je razmotrilo situaciju
18 na frontu i razgovaralo je o preduzimanju određenih aktivnosti u pogledu te
19 situacije."

20 O: Još jedan primjer da se Predsjedništvo bavi vojnom situacijom. Da
21 podsjetim Sud, Predsjedništvo vrši funkcije koje su dodijeljene predsjedniku
22 republike, a Ustav i relevantno zakonodavstvo su oni koji su to dodijelili
23 predsjedniku. Jedna od tih dužnosti je uloga glavnokomandujućeg nad oružanim
24 snagama.

25 P: Pređimo onda na sljedeću sjednicu Predsjedništva u razdijeljniku 186.

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 Možete li nam kao uvod i kao pozadinu za tu sjednicu, gospodine Treanor, reći da
2 li je tačno da je početkom avgusta bio izvještaj u kojem se navodno spominje
3 postojanje logora u Omarskoj i zatim jednoga drugoga logora u Brčkom? A zatim,
4 5. avgusta su otišli u posjetu logoru u Omarskoj.

5 O: Tačno.

6 P: A sada, zapisnik sa sjednice Predsjedništva koja je održana 5.
7 avgusta 1992. godine. Tu ste označili jedan broj tema.

8 O: Mislim da možemo da pređemo na vrh stranice ovoga konkretnog
9 dokumenta. To je spisak prisutnih, gdje vidimo da se konkretno spominju članovi
10 Predsjedništva, ovdje je navedeno pet članova predsjedništva. Doktor Karadžić na
11 prvom mjestu kao predsjednik Predsjedništva. Pretpostavka je da je to slučaj.

12 P: Možete li onda pogledati prvi naglašeni dio pod tačkom 1, a to je: "U
13 vezi sa pojedinačnim vojnim jedinicama koje su se nalazile na teritoriji Banja
14 Luke, ali nisu bile pod vojnom komandom i treba ih staviti pod centralnu vojnu
15 komandu i povući ih iz Banja Luke."

16 O: Da. Tu se spominju paravojne jedinice i drugi naoružani pojedinci
17 koji nisu bili pod komandom vojske ili policije. Izdato je nekoliko naređenja sa
18 porukom da bi takve jedinice i pojedinci trebalo da budu ili raspušteni ili
19 stavljani pod kontrolu vojske ili policije.

20 P: Sada ću skrenuti vašu pažnju na stranicu 2, tačku 2. Naglasili ste
21 prvu rečenicu, ona se pojavjuje ispod člana 1 /u engleskom transkriptu: "člana
22 2"/: "Što se tiče ratnih zatvorenika i njihovog smještaja i troškova za njihovu

23

24

25

26

27

28

29

30

1 hranu, kao i pitanja političkog rada u jedinicama vojske Srpske Republike Bosne
2 i Hercegovine, to su bile teme o kojima se razgovaralo."

3 O: Ovdje se ponovno spominje pitanje zatvorenika.

4 P: Da li su ti razgovori na temu zatvorenika, da li su se nastavili i u
5 dvije potonje sjednice Predsjedništva?

6 O: Da. Drugim riječima, daljnja rasprava o tom pitanju nakon ovog datuma
7 bila je svakako.

8 P: Možemo li prijeći na razdijeljak 187 od 6. avgusta?

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li da postavim jedno pitanje? Vidim
10 da se na 22. sjednici još uvijek se kaže da je sastanak održan pod neposrednom
11 prijetnjom rata 4. avgusta. Ali, na datumu 5. avgusta ne nalazim ništa slično,
12 niti 6. avgusta, niti 24-og. Kada prođem kroz ovaj registrator, to je slučaj.
13 Ima li objašnjenje?

14 SVEDOK: [simultani prevod] Mislim da ćete pronaći o tome neka odstupanja
15 na ranijim sjednicama. Nemam objašnjenje zašto tako nešto varira od jedne
16 sjednice do druge.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, nastavite.

18 G. TIEGER: [simultani prevod]

19 P: Sada na ekranu vidimo prvu stranicu zapisnika ove sjednice
20 Predsjedništva koja je održana 6. avgusta 1992. godine. Vi ste naglasili prvi
21 dio koji pokazuje ko su bili prisutni na sastanku.

22 O: Ovdje vidimo još jedan spisak prisutnih, gdje se eksplicite spominje
23 činjenica da gospodin Krajišnik i doktor Đerić, da su oni bili u to vrijeme

24

25

26

27

28

29

30

1 članovi.

2 P: Pređimo sada na stranicu 2 zapisnika sa te sjednice. Naglasili ste
3 dva paragrafa koja se bave pitanjima zatvorenika i ratnih zločina. U prvoj se
4 kaže: "Rad komisije na istraživanju ratnih zločina počinjenih protiv srpskog
5 naroda u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini i bivšoj Republici Bosni i
6 Hercegovini su bile teme rasprave." Zaključak je bio: "Komisija za istraživanje
7 ratnih zločina počinjenih protiv srpskog naroda će početi, čak će ona - ukoliko
8 to bude potrebno - napraviti zamjenu članova u sastavu te komisije."

9 U drugom paragrafu se bavi ophođenjem prema ratnim zatvorenicima
10 zatočenim u zatvorima na srpskoj teritoriji. Tu se kaže: "Zatvorenici treba da
11 budu podijeljeni u tri kategorije: oni koji su uhapšeni na frontu; oni koji su
12 sudjelovali u naoružavanju i operacijama Teritorijalne odbrane BiH; i one koji
13 su pomagali u finansiranju Alijine vojske." Nastavlja se zatim: "Naglašeno je da
14 treba da se pridržavamo Međunarodnih konvencija o ophođenju prema ratnim
15 zatvorenicima. U tom smislu, potpuno humano ponašanje se predlaže, zato što su
16 oni u zatvorima, a nisu u koncentracionim logorima. U vrijeme rata, njihova
17 hrana, odjeća, higijena, itd. ide na naš trošak."

18 O: Mislim da se ovo spominjalo i ranije, a to je pitanje istraživanja
19 ratnih zločina protiv srpskoga naroda i uspostavljanje tijela koja će to raditi.
20 Ne vidimo u tim dokumentima da se spominje osnivanje takvih tijela koja bi
21 ispitivala ratne zločine koje su eventualno počinili bosanski Srbi protiv naroda

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 koji nisu pripadnici srpske nacionalnosti.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite jedno pitanje u vezi s ovim
3 dokumentom. U prijevodu kaže "potpisano i zapečaćeno", međutim, ja ne mogu naći
4 pečat na originalu. Da li je u pitanju kopija ili?

5 SVEDOK: [simultani prevod] Ja ne vidim pečat ni na mojoj kopiji, ali
6 vidim potpis.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Dakle, dokument je potpisan ali
8 ne i zapečaćen.

9 Gospodine Tieger, molim Vas da dostavite odgovarajući prijevod bez
10 dodataka na ovoj stranici.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, časni Sude, učinićemo to.

12 P: A sada me zanima dokument pod razdijeljnikom 188. Sjednica
13 Predsjedništva srpske republike, 8. avgust 1992., 2. točka na prvoj stranici,
14 gospodine Treanor, odnosno drugi dio. Vi ste označili tri... možda pet rečenica u
15 kojima se govori o logorima.

16 O: Da. Ovdje ponovo vidimo detaljnu pozornost koja je data pitanju
17 zarobljenika i logora od strane Predsjedništva.

18 P: Označeni dio počinje rečenicom: "Posebna pažnja se posvetila pitanju
19 logora i obezbjeđivanju boljeg informacijskog sistema. Također je zaključeno da
20 u budućnosti svi posjetitelji koji posjećuju postojeće registrirane zatvorenike
21 moraju obavijestiti o svojim posjetama formalno i na vrijeme. Uбудуće, naponi se
22 moraju uložiti da se dođe do razmjena po principu 'svi za sve'." Također je
23 zaključeno da: "Posjete od strane predstavnika Međunarodnog crvenog krsta svim
24 zatvorenicima također moraju biti organizirani. Svi zatvorenici iznad 60 godina

25

26

27

28

29

30

1 ili koji su ozbiljno bolesni ili ranjeni trebaju biti pušteni." I, na kraju,
2 zaključeno je: "Da se proglasi amnestija za osobe koje su počinile manje
3 prekršaje ili su navedeni na počinjenje tih prekršaja od strane drugih."

4 GĐA PREVODILAC: Prevodioci napominju da ne citiraju original već prevode
5 s engleskog.

6 SVEDOK: [simultani prevod] Da.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, tabulator 189 sadrži zapisnik
8 sa sjednice Vlade od 9. augusta. Zanima me 4. stranica /u engleskom transkriptu:
9 "3. stranica"./ Vi ste, gospodine Treanor, ovdje označili točku 12 dnevnog reda.
10 Odnosi se na: "Uspostavu dviju komisija koje će se sastojati od predstavnika
11 Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravosuđa i uprave. Zadatak tih
12 komisija biće prikupljanje saznanja putem odgovornih državnih tijela o statusu
13 ljudi u sabirnim centrima i drugim skloništima. Također, ubrzati i proceduru
14 kategorizacije tih ljudi i uspostaviti sistem odgovornosti i sankcija."

15 O: Da. Ovdje ponovo Vlada obraća posebnu pažnju na pitanje zarobljenika.

16 P: 190. Ovaj dokument je ponovo jedan zapisnik sa sjednice Vlade koji
17 također nosi datum 9. avgust 1992. Zanima me treća stranica, molim.

18 O: Oprostite. Ovo je sjednica...

19 P: Ovo je zapisnik sa 47. sjednice -

20 O: ...20. avgusta?

21 P: Da. Da, oprostite.

22 O: U redu je, to se događa. Datum ovog dokumenta je 20. avgust, u svakom
23 slučaju. Prethodna sjednica je održana 9. avgusta i zapisnik nosi datum 9.

24

25

26

27

28

29

30

1 avgusta, a ovo je 47. sjednica koja prema zapisniku je također održana 9.
2 avgusta. Međutim, sâm datum na zapisniku je 20. avgust.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako bi bilo do pomoći, možda možemo se
4 pomoći onim što stoji dalje u tekstu? Naime, ovdje vidimo da se upućuje na 46.
5 sjednicu Vlade od 9. augusta. Prema tome, to je vjerojatno greška, budući da je
6 ovo 47. sjednica.

7 SVEDOK: [simultani prevod] Da. To je svakako moguće, časní Sude.
8 Pogledaću sljedeće dokumente. Dozvolite da konzultiram izvještaj s tim u vezi na
9 stranici 175.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nakon dnevnog reda, ovdje vidimo da je
11 usvojen zapisnik sa 46. sjednice. A, zapisnik sa 46. sjednice - koji je inače
12 dokument pod razdjeljenikom 189 - nosi datum 9. avgust.

13 SVEDOK: [simultani prevod] U mom izvještaju govori se o određenoj zbrci
14 koja je nastala u vezi nekih detalja. Naime, 47. sjednica bila je zatvorena, 19.
15 augusta. Dakle, 19 augusta je održana još jedna sjednica, ovaj put zatvorena
16 sjednica, 47., također. Stoga, mogu zaključiti da je ovo možda otvoreni dio 47.
17 sjednice održan 19. augusta.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, nastavimo.

19 G. TIEGER: [simultani prevod] Što se tiče prijedloga da se održi
20 zatvorena sjednica, možemo sada na brzinu pogledati isti dokument na stranici
21 tri.

22 P: Gospodin Treanor je ovo označio, relevantni tekst se nalazi pod
23 točkom 7. A u njemu stoji sljedeće: "Vlada se složila da se održi posebna,
24 zatvorena sjednica Vlade na kojoj će se raspravljati o izvještaju o posjetama
25
26
27
28
29
30

1 sabirnim centrima i drugim zatočeničkim objektima u autonomnoj regiji Krajina."

2 O: U vezi s datumima, mi smo u izvještaju naznačili da zapisnik sa 48.
3 sjednice navodi da je 47. održana 19. augusta.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. I otvorena i zatvorena sjednica se
5 spominju ovdje. Ako pogledamo dalje, vidjećemo da se to nalazi pod tabulatorom
6 193, u engleskom tekstu na stranici 4, gdje prvi red kaže: "Zapisnik sa 47.
7 sjednice Vlade, kao i zapisnik sa zatvorene sjednice Vlade koje su obje održane
8 19. augusta 1992., su usvojeni u predloženim verzijama." Mislim da ovo dovoljno
9 pojašnjava ovo pitanje za sada. Izvolite nastaviti.

10 G. TIEGER: [simultani prevod]

11 P: 11. augusta 1992. održana je 18. sjednica Skupštine srpskog naroda.
12 Tabulator 191, molim. Gospodine Treanor, hoćete li nam reći u kakvom kontekstu
13 se odigrala ta sjednica?

14 O: Ovo je sljedeća sjednica, prva iduća koja je održana kratko nakon
15 prethodne. Dnevni red je nešto kraći. Sastoji se od određenog broja kadrovskih
16 mjera, ali također i od usvajanja deklaracije o budućoj državnoj strukturi
17 srpske države Bosne i Hercegovine. Ova kadrovska pitanja su uglavnom potvrde
18 doluka koje je donijelo Predsjedništvo.

19 P: Skrenuo bih Vam pažnju na drugu stranicu tog dokumenta, treća
20 stranica na B/H/S verziji.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Evo, ovdje vidimo Marinka Kontića, poslanika koji je izabran u Vijeće
2 općina 1990. godine, a koji ovdje govori o pitanju zatvorenika koje je već
3 spomenuto i koje je već postalo tema javne diskusije početkom augusta. On želi
4 da se o tome također govori i želi da to bude stavljeno na dnevni red.

5 P: Označeni dio opaske gospodina Kontića prema kraju stranice kaže
6 sljedeće: "Predlažem da se na dnevni red stavi također problem zatvorenika.
7 Mislim da Skupština nikada nije raspravljala o tom problemu, a mislim da je on
8 vrlo važan. U vezi s tim, postavljaju se mnoga pitanja i to je razlog zbog čega
9 bih htio da Skupština o tome bude obaviještena i da o tome raspravlja."

10 O: Da, tako je.

11 P: 192. Naslov dokumenta: "Zapisnik 19. sjednice Skupštine srpskog
12 naroda Bosne i Hercegovine, održane 12. avgusta 1992. u Banja Luci." Vi ste
13 označili točke dnevnog reda.

14 O: Da. Evo ovdje možemo vidjeti dnevni red, a naročito bih Vam skrenuo
15 pažnju na dvije tačke. Jedna se odnosi na buduću teritorijalnu organizaciju
16 Srpske Republike i usvajanju stajališta o dotičnim regijama pod točkom 4. Zatim,
17 točka 6: "Promjena Ustava i usvajanje imena republike." Pitanje regija je i
18 dalje na dnevnom redu i biće sve do idućeg mjeseca, kada će biti dostavljene
19 neke informacije u tom pogledu. Sada neću o tome govoriti, samo komentar. U to
20 doba je usvojena promjena Ustava i promijenjeno je ime republike koja je sada

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 postalo službeno Republika Srpska. A, to je oblik koji i inače koristimo a koji
2 se na engleski može prevesti kao *Serbian Republic* - srpska republika.

3 P: Prijedlog gospodina Kontića da se na dnevni red stavi važno pitanje
4 zarobljenika, da li je taj prijedlog prihvaćen?

5 O: Ne. Mislim da nije prihvaćen, da to nije ušlo na dnevni red kao
6 takvo. Iako mislim da to nije stavljeno na taj dnevni red, mislim da se pitanje
7 pojavilo kasnije.

8 P: Moliću sada tabulator 193, sjednica Vlade održana 28. augusta 1992.
9 Pod pretpostavkom da je engleski prijevod točan, imamo razliku u datumu koju
10 možemo možda rasvijetliti uz pomoć dnevnog reda.

11 O: Da. Izgleda da je greška i u B/H/S verziji, datum je 28. juli.
12 Međutim, na temelju numeriranja sjednica i datuma na dokumentu - koji je 9.
13 septembar, s obzirom također na sadržaj dokumenta - izgleda da bi datum trebao
14 biti 28. august.

15 P: Stranica 11 engleskog prijevoda. Nemam broj stranice na B/H/S
16 verziji, ali mislim da je to predzadnja ili zadnja stranica dokumenta. Točka
17 dnevnog reda 33.

18 O: To je na stranici 15 originala.

19 P: Vi ste, gospodine Treanor, označili prvi pasus ovog dokumenta, prije
20 nego što počnu točke.

21 O: Da. Evo ovdje vidimo da se Vlada ponovo bavi pitanjem zarobljenika i
22 navodi neke konkretne mjere koje se imaju preduzeti.

23 P: Za zapisnik, u tom dijelu se navodi sljedeće: "Vlada je odlučila
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 organizirati sastanak u Banja Luci u subotu 29. augusta, uključujući..." sad
2 slijede sudionici: "Milan Trbojević, Dragan Kalinić, Bogdan Subotić, general
3 Milan Gvero, Slobodan Avlijaš, Stojan Župljanin i drugi predstavnici Krajine,
4 kako bi se razmotrila situacija i došlo do sporazuma o raspuštanju sabirnih
5 centara za zatvorenike. Ovo se treba staviti u kontekst provedbe odluka sa
6 londonske konferencije. Ministarstvo informiranja treba obavijestiti javnost o
7 ovome i ovo iskoristiti u propagandne svrhe."

8 O: Da. Ja bih samo podsjetio Sud da su ljudi koji su spomenuti: gospodin
9 Trbojević koji je bio poslanik a u ovom trenutku i dopredsjednik Vlade; Doktor
10 Kalinić koji je isto tako poslanik a i ministar zdravlja; Pukovnik Subotić, on
11 je bio ministar obrane; general Gvero, član štaba generala Mladića; Slobodan
12 Avlijaš, dužnosnik u Ministarstvu pravde i Stojan Župljanin koji je bio na čelu
13 Centra službi bezbjednosti u Banja Luci.

14 P: Sada bih skrenuo vašu pozornost na razdijeljničnik 194, 27. sjednica
15 Predsjedništva održana 31. avgusta 1991. godine. U tom dokumentu, Vi ste
16 označili dva dijela. Prvi dio je na vrhu stranice, a drugi na dnu.

17 O: Da. Ovdje vidimo da je zamjenik predsjednika Vlade, doktor Trbojević
18 za kojeg znamo da je sudjelovao na sjednici.

19 P: U engleskoj verziji stoji: "Sjednici su prisustvovali sljedeći
20 članovi Predsjedništva: doktor Radovan Karadžić, Momčilo Krajišnik, doktor
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Biljana Plavšić, doktor Branko Đerić, doktor Nikola Koljević i zamjenik
2 predsjednika Vlade Milan Trbojević.

3 O: Da. Ovdje postoji jedna mala razlika u B/H/S tekstu i veznik "i"
4 dolazi poslije imena doktora Đerića, a prije imena doktora Koljevića. Dakle,
5 trebalo bi stajati "doktor Branko Đerić i doktor Nikola Koljević". Iza toga
6 slijedi naprosto zarez, pa dopredsjednik Vlade Milan Trbojević.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ovo se sve ne vidi u dokumentima. Molim
8 Vas da mi date ispravan prijevod i ove stranice, gospodine Tieger.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Sada bismo prešli na donji dio stranice,
10 na drugi označeni dio gdje stoji da: "Za vrijeme zasjedanja Predsjedništva,
11 general Mladić i pukovnik Gvero su stigli." Ako pogledamo na stranicu dva.

12 O: Da. Oni su podnijeli izvještaj o vojnoj situaciji.

13 P: Vi ste označili cijeli zapisnik na stranici dva gdje se govori kakva
14 je to bila informacija i da su svi detalji bili predmet rasprave, ali da nisu
15 zabilježeni zbog povjerljivosti.

16 O: Da.

17 P: I, zatim su: "Donesene odluke koje su ovdje zabilježene."

18 O: Da. I ovaj dokument nosi pečat i potpis, kao što stoji u prijevodu.

19 P: Sada bismo brzo prošli kroz nekoliko preostalih dokumenata.

20 Razdijeljenik 195 je 27. sjednica Predsjedništva održana 27. septembra /u

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 engleskom transkriptu: "1. septembra"/.

2 O: Sud će se možda sjetiti da je i prethodna sjednica nosila broj 27. Na
3 tom dokumentu broj je upisan ručno, kao što je i tipično do sada. Ovdje, u ovom
4 zapisniku od 1. septembra vidimo da su brojevi ukucani strojno, ali broj je isti
5 kao i broj prethodnog zasjedanja. I, vidimo u ovom zapisniku da se izričito
6 navode članovi Predsjedništva.

7 P: Označili ste i točku 4 na dnu stranice.

8 O: Da. Ovdje vidimo da je pokovnik Subotić, ministar obrane, ovdje stoji
9 da je on ministar armije, dao informaciju o vojnim pitanjima.

10 P: Ovdje stoji da je pukovnik Subotić: "Obavijestio članove
11 Predsjedništva o svojim posjetama određenim gradovima i vojnim formacijama u
12 bosanskoj Krajini i šire i da je obavijestio predsjednika o svojim vojnim
13 zapažanjima. I, na kraju su usvojeni izvještaji i zaključci ministra u
14 potpunosti i on se složio sa nalogom predsjednika Predsjedništva u vezi
15 angažiranja određenih vojnih formacija u narednom periodu."

16 O: Da. Kraj prvog odlomka bi trebao glasiti: "Obavijestio je prisutne...".

17 P: Ispričavam se zbog mikrofona. Časni Sude, sada bih skrenuo vašu
18 pozornost na razdjeljak 198, vladina sjednica od 7. septembra 1992. godine.

19 Gospodine Treanor, Vi ste označili dio tog zapisnika na stranici pet,
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pod točkom dnevnog reda broj 15.

2 O: Da. To je i u originalu stranica broj 5.

3 P: U toj točki stoji: "Izvještaj vladine komisije o obilasku logora i
4 sabirnih centara u SAO Hercegovini se usvaja."

5 O: Da. Ovdje se ponovo Vlada bavi pitanjem zarobljenika.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Sada bih, časni Sude, pogledao pod
7 razdijeljenik 199. Ovo je otvoreno pismo profesorice Plavšić koje je naslovljeno,
8 kao što vidimo, na: Boutrosa Ghalija glavnog tajnika Ujedinjenih naroda,
9 Međunarodni komitet Crvenog križa, visoki povjerenik za izbjeglice,
10 Koordinirajući odbor konferencije Evropske zajednice i gospodin Jeremy Brade i
11 gospodin Kouchner.

12 O: Da.

13 P: Gospodine Treanor, ovdje ste označili predzadnji pasus te stranice:
14 "Neke međunarodne institucije koje su odlučile potamaniti Srbe podupiru genocid.
15 Oni ne misle da će se sutra kolo sreće možda okrenuti, da će istina izaći na
16 vidjelo i da će svi oni koji su podupirali genocid biti postrojani zajedno s
17 onima koji su učinili zločine nad njihovom djecom, ženama i starcima."

18 I, ako sada pogledamo sljedeću stranicu, prva rečenica sljedeće stranice
19 glasi: "Naša srpska armija ne siluje nikoga", i to je napisano velikim slovima.
20 Ispod toga vidimo potpis i žig Biljane Plavšić, članice Predsjedništva.

21 P: Da, to je točno.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zbog zapisnika, to nije sljedeća
2 stranica, već jedna stranica između stoji. Dakle, druga stranica po redu.

3 [Sudije većaju]

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Moram se isptaviti, to je -

5 [Sudije većaju]

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, možda tu stoji duplikat jedne
7 stranice.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Sljedeća stranica je ista kao
9 stranica dva. Dakle, to jeste na stranici tri. Dakle, prethodni komentar je bio
10 na stranici dva. Možemo li ponovo pogledati označene dijelove koje smo upravo
11 gledali? Da. Jedan označeni dio je na stranici broj dva, a sljedeći je na
12 stranici broj tri. A mi ćemo ukloniti iz svojih registratora suvišnu stranicu
13 broj dva.

14 SVEDOK: [simultani prevod] Želim reći da te dvije stranice broj dva nisu
15 identične. One nose različite ERN brojeve. Vidim da su poslone faksom.
16 Vjerojatno je ta stranica poslana dvaput.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. I to vjerojatno iz dobrih razloga
18 jer vidim da su neki redovi vidljivi, odnosno čitki na jednoj stranici dva a
19 nisu čitki na drugoj stranici dva i obrnuto. Dakle, ako dvaput pročitamo
20 stranicu broj dva, imaćemo potpuni uvid u sadržaj te stranice. Molim Vas,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nastavite i ispričavam se što sam došao do krivog zaključka.

2 G. TIEGER: [simultani prevod]

3 P: Gospodine Treanor, imate li još koji komentar na ovaj dokument prije
4 nego što pređemo na sljedeći?

5 O: Ja bih samo rekao da označeni dio na stranici dva pokazuje neke od
6 ideja doktora Karadžića o tome da su neke vanjske snage se udružile protiv Srba.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, sljedeći dokument će biti u
8 sljedećem registratoru.

9 Časni Sude, u vezi ovog svezka, 209 i 210 su namjerno ostavljene prazne
10 kako bi B/H/S i engleska verzija bile podudarne.

11 P: Sada bih otvorio razdijeljak 201. Gospodine Treanor, skrenuo bih
12 Vašu pozornost na zasjedanje Vlade od 26. septembra 1992. godine. Na stranici 9
13 prijevoda na engleski, a stranici 11 originala na B/H/S-u, ovdje ste naznačili
14 dio pod točkom dnevnog reda 53, "Pitanja i prijedlozi", tu su označene prve tri
15 rečenice. Počinje riječima: "Ministarstvo unutarnjih poslova će pripremiti
16 izvještaj o sigurnosti u Republici Srpskoj za sljedeću sjednicu Vlade."

17 O: Da. Ovo je točka dnevnog reda koja se zove pitanja i prijedlozi i
18 predviđa još jednu zajedničku sjednicu sa Predsjedništvom. Vidjeli smo da se
19 spominje takva zajednička sjednica i ranije.

20 P: Druga rečenica odnosi se na prijedlog za izvještaj koji će se
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 usredotočiti na krađu društvene i državne imovine. Znete li o čemu je riječ?

2 O: Da, znam. Zapravo, ovdje postoji još jedna nedosljednost. Imovina u
3 društvenom vlasništvu je imovina pod socijalističkim sistemom koji je vladao u
4 Jugoslaviji do tog perioda, a možemo je nazvati imovina u javnom vlasništvu, kao
5 što su preduzeća i tako. A, javna imovina bi bila ipak bolja riječ. U originalu
6 se spominje privatna imovina. Mislim da to ne iziskuje daljnja objašnjenja.

7 P: Pogledajte onda razdijeljenik 203. to je sjednica Predsjedništva koja
8 je održana 9. oktobra 1992.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nije mi sasvim jasno. Kada kažete u
10 originalu, sljedeći -

11 SVEDOK: [simultani prevod] Tu se spominje imovina u državnom vlasništvu
12 koja bi trebalo da bude privatna imovina.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Trebalo bi da bude privatna imovina.
14 Vijeće bi željelo da dobije ovu stranicu, ali tako da ova bude zamijenjena novom
15 stranicom koja će imati pravi prevod. Barem pretpostavljam da su prevodi
16 gospodina Treanora bolji od ovih prevoda. Vijeće u ovom trenutku nema stanovište
17 o tome, ali mislim da ćete zatražiti odobrenje za novi prevod. Ali, bolje da o
18 tome ne razgovaramo dok se ne završi unakrsno ispitivanje. Svakako, moraćemo da
19 zatražimo da se odobre promjene koje predlaže gospodin Treanor. Ukoliko ima
20 pitanja koja ne iziskuju odobrenje naše jedinice za prevode, onda bi u tom

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 slučaju Vijeće željelo da o tome bude obaviješteno. Izvolite nastaviti.

2 G. TIEGER: [simultani prevod]

3 P: Gospodine Treanor, pogledajmo sada zapisnik sa sjednice
4 Predsjedništva Republike Srpske koja je održana 9. oktobra 1992. godine. Vi ste
5 naglasili dva dijela. Možete li objasniti koje?

6 O: Ovdje vidimo da je naglašen spisak prisutnih koji eksplicite spominje
7 članove predsjedništva među kojima su bili prisutni samo troje. Doktor Karadžić
8 i doktor Plavšić nisu bili prisutni. S tim u vezi, skrećem pažnju na sami kraj
9 dokumenta. Tu je potpis gospodina Krajišnika na zapisniku, on ga je potpisao kao
10 predsjedavajući funkcioner. A dokument, odnosno kopija dokumenta koju ja imam
11 zaista nosi ono što se čini njegovim potpisom.

12 A sada, vratimo se na značajne dijelove ovoga dokumenta. Termin "Vrhovna
13 komanda" /u engleskom transkriptu: "vrhovni komandant"/, ja bih zaključio da je
14 to glavnokomandujući. Spominje se general Mladić koji je bio komandant Glavnoga
15 štaba. A to znači da bi Predsjedništvo željelo da dobiva informacije od njega
16 svaki dan. Kao što smo već vidjeli, general Mladić je povremeno prisustvovao
17 sjednicama Predsjedništva i podnosio Predsjedništvu izvještaje o vojnoj
18 situaciji. A koje je eventualno druge informacije slao Predsjedništvu u tom
19 pogledu - ne znam, ali je Predsjedništvo očigledno smatralo da ih dobiva svaki
20 dan.

21 P: Na stranici dva, naglasili ste odlomak iz zapisnika koji se odnosi na
22 "Vojne operacije u Sarajevu".

23 O: Ovdje vidimo da Predsjedništvo donosi vojnu odluku. Ponovno,
24 Predsjedništvo obavlja funkcije predsjednika republike, a jedna od njih je da

25

26

27

28

29

30

1 bude glavnokomandujući oružanih snaga. Ponovno termin "Vrhovna komanda", bilo bi
2 bolje da se spominje kao "Glavna komanda". Termin "vrhovna" se koristi u
3 zakonodavstvu da bi se opisao položaj predsjednika republike u odnosu na vojsku.

4 P: A sada, gospodine Treanor, pogledajmo dokument od 16. juna 1992., a
5 to je imenovanje od strane Predsjedništva ratnoga komesara. Ono je sadržano u
6 razdijeljniku 204.

7 O: Ovo je dokument koji se odnosi na imenovanje republičkog komesara po
8 odluci koju je donijelo Predsjedništvo 10. juna. To je odluka koju sam već
9 prethodno izdvojio, ali je nismo razmatrali. Ono što je najvažnije iz ovoga
10 dokumenta, počiva na činjenici - kao što Sud može da vidi u prevodu - tu se
11 nalazi ime Radovana Karadžića kao predsjednika Predsjedništva, tu je i pečat.
12 Ali, ona takođe nosi ono za šta mislim da je potpis gospodina Krajišnika.

13 P: Pogledajmo sada razdijeljnik 205, a zatim 206, jedan za drugim. I,
14 ako možete da nam objasnite šta su oni.

15 O: To su slični dokumenti. Oni nose sličan potpis za koji mislim da je
16 potpis gospodina Krajišnika, a ne potpis doktora Karadžića.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li nešto da pitam? Nekoliko puta u
18 prevodu na engleski vidim riječ "za", što znači da dokument nije potpisala osoba
19 lično, nego da je to u njegovo ime potpisao neko drugi. Možete li nam reći gdje
20 na originalu možemo da pronađemo takvu oznaku u razdijeljnicima 204, 205 i 206,
21 a ne vidi se ono što bi bilo "za"? Možete li nam reći tačno gdje u
22 razdijeljnicima 204 i 205 to možemo da nađemo?

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 SVEDOK: [simultani prevod] Pretpostavljam da je 204 od 16. juna?

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 204 je dokument od 16. juna, a to je
3 imenovanje gospodina Jovanovića za državnog komesara za opštinu Ilijaš.

4 SVEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, ne mogu da potvrdim. Ako uporedim
5 pečate, mogu da vidim da se čini da je napisano nešto u samom pečatu. U ovom
6 slučaju, to je nešto na mjestu 10.00h iznad križa, a čini se da je to napisano
7 rukopisom, ćirilicom ili bi moglo biti Z ćirilicom.

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Ako mogu, časni Sude. Ovo je potpis koji
9 se pojavljuje na dokumentu koji nosi ERN broj 00903127.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

11 SVEDOK: [simultani prevod] Riječ "za" na B/H/S-u sastoji se od samo dva
12 slova, Z i A. Možda je to ono što je prevodilac upotrijebio? Vidimo nešto slično
13 i na dokumentu od 21. avgusta, broj 3116, tu vidimo nešto što je slično. Vidimo
14 negdje u vrhu neki križ. A na trećem dokumentu, 3106... Možete li uvećati? Tu
15 vidimo možda nešto slično u ravni sa brojkom koja pokazuje 13.00h, preko
16 unutarnjeg kruga vidi se nešto našarano. To bi ponovno moglo biti Z ćirilicom.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Iako to prevodioci nisu preveli kao
18 "za", jer se to ne pojavljuje u... Barem nam je jasno na osnovu čega bismo mogli
19 shvatiti kako su prevodioci preveli ovo "for", tj. "za".

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod]

2 P: Da li ste vidjeli neki drugi dokument u kojem je neki drugi član
3 Predsjedništva potpisao za doktora Karadžića?

4 O: U ovom trenutku ne mogu konkretno da se sjetim nekog takvog
5 dokumenta. Možda ima neki koji je potpisala doktorica Plavšić, ali se konkretno
6 ne mogu sjetiti.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li dobiti upute od Suda
8 kada imate namjeru da se pravi pauza? Ja je ne sugerišem, ali -

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako smo počeli u 10.50h, onda bismo
10 pauzu mogli napraviti za nekih pet minuta.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Možete li skrenuti pažnju Suda na
12 razdjelnik 208, to je sjednica Predsjedništva od 26. oktobra 1992.

13 P: Gospodine Treanor, ako pogledate oznake za one koji su prisutni.

14 O: Da.

15 P: Ovdje ponovno vidimo spisak prisutnih koji su eksplicite opisani kao
16 članovi Predsjedništva ili u slučaju doktora Karadžića kao predsjednik
17 Predsjedništva. I doktor Koljević je opisan kao član, a naznačeno je da je bio
18 odsutan.

19 P: Pogledajmo stranicu tri, član 8. Vi ste naglasili taj član u kojem se
20 kaže: "Izvešaj o glasinama u Hercegovini o ponašanju Branka Simića, njegovih
21 ljudi /u engleskom transkriptu: "narodnog poslanika"/ od aprila 1992. godine."
22 Možete li da kažete o značaju ovoga dijela dokumenta?

23 O: On se odnosi na prilično mračan niz navoda u vezi sa gospodinom
24
25
26
27
28
29
30

1 Simićem koji je bio poslanik i bio je izabran u Vijeće građana iz Mostara iz
2 1990. godine. Mislím da ćemo vidjeti barem još jedan dokument koji se odnosi na
3 ovu aferu. U ovom trenutku možemo primjetiti da je ovo pitanje izašlo i na
4 pažnju Vlade... Izvinjavam se, na pažnju Predsjedništva i to na dan 26. oktobar.
5 Zaključak ispod kaže da bi trebalo poslati pismo organima vojnih vlasti kako bi
6 se ispitale ove optužbe o gospodinu Simiću.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, pogledajte sada razdijeljik
8 211.

9 P: Gospodine Treanor, ovo je pismo gospodina Krajišnika upućeno glavnome
10 štabu Republike Srpske, datum je 26. oktobar 1992.

11 O: Ovo je pismo koje očigledno upućeno kao rezultat razgovora i
12 zaključaka koji su postignuti na sjednici Predsjedništva 26-og, a upućuju se
13 Glavnom Štabu vojske u kojem se traži istraga u vezi sa navodima u pogledu
14 gospodina Simića. A, pismo je potpisao gospodin Krajišnik i ono nosi njegov
15 potpis koji nam je sada već poznat i ukazuje da je taj dokument usvojen, da ga
16 je usvojilo Predsjedništvo na svojoj sjednici od 26. oktobra.

17 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Obaviješten sam, gospodine Krajišnik, da
19 možda nemate kopiju ovoga dokumenta.

20 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Mogu da kažem, časni Sude, da upravo sada
21 dajemo dokument gospodinu Krajišniku.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Gospodine Treanor, molim Vas, da
23 prokomentarišem. Vi ste u svom svjedočenju rekli da nam je poznat potpis
24 gospodina Krajišnika. Svakako, to zavisi o tome da li Vi sugerirate da su drugi

25

26

27

28

29

30

1 potpisi, potpisi gospodina Krajišnika?

2 SVEDOK: [simultani prevod] Da, naravno, časni Sude.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Stoga, molim Vas da se uzdržite od toga
4 šta je nama poznato u ovom trenutku.

5 SVEDOK: [simultani prevod] Izvinjavam se, časni Sude.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: Prije nego što ostavimo tu temu -

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda će biti bolje da ostavimo
9 razdijeljenik 211 otvoren, a da svi ostavimo temu do nakon pauze koja će trajati
10 20 minuta i nastavićemo sa radom 12.40h.

11 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
12 ... Početak pauze u 12.21h
13 ... Sjednica nastavljena u 12.43h

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Izvolite sjesti.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ostao nam je dokument
16 pod tabulatorom 211. Naime, to je još uvijek pred nama.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala Vam što ste zadržali, ali mislim da
18 možemo preći na sljedeći, pod tabulatorom 212.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ispričavam se, nisam Vam htio
20 uzeti posao. Izvolite nastaviti.

21 G. TIEGER: [simultani prevod]

22 P: Pod tabulatorom 212 naći ćemo zapisnik sa sjednice Vlade 17. novembra
23 1992. Zanima me točka 22 dnevnog reda.

24 SVEDOK: [simultani prevod] Oprostite. Možemo li se vratiti na prvu
25 stranicu za trenutak? 57. sjednica u oktobru, mislio sam da ste rekli novembar.

26 G. TIEGER: [simultani prevod]

27
28
29
30

1 P: Jesam, rekao sam novembar. Ispričavam se ako sam pogriješio.
2 Gospodine Treanor, htio bih Vam skrenuti pažnju na dio koji ste označili, točka
3 22, koji se sastoji od dva pasusa.

4 O: Ovdje se ponovo spominje pitanje zatvorenika. Dakle, ponovo je to dio
5 zapisnika sa sjednice Vlade, s tim da je gospodin Mandić izvor informacija o ovoj
6 temi. Gospodin Mandić, ministar pravosuđa.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Za zapisnik, u tom dijelu teksta stoji
8 sljedeće: "Momčilo Mandić, ministar pravosuđa i uprave obavijestio je Vladu o
9 situaciji u logorima u Republici Srpskoj i sabirnim centrima. Zaključeno je da
10 su postojeći centri i kampovi nelegalni i da moraju biti raspušteni što je
11 moguće prije. Postojeće kaznene institucije, legalno formirane u velikim
12 centrima u Republici Srpskoj, moraju se koristiti budući da su uslovi pogodni za
13 legalni pravni tretman zatvorenika i zatočenika."

14 Časni Sude, sljedeći dokument koji me zanima je pod tabulatorom 213, a
15 to je zapisnik sa 22. sjednice Skupštine održane 23. i 24. novembra 1992.

16 O: Da, to je to. Za početak, htio bih skrenuti pažnju na činjenicu da je
17 21. sjednica održana krajem oktobra, odnosno od 30. oktobra do 1. novembra i to
18 u Prijedoru. Nemamo nikakav zapisnik, pisani trag o toj sjednici. Međutim, došlo
19 je do prekida zajedničke sjednice sa Skupštinom Republike Srpske Krajine,
20 odnosno srpskim entitetom u Hrvatskoj. Ta sjednica je, naime, održana s ciljem
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da se stvori neka vrst saveza, unije između srpskih entiteta u Hrvatskoj i
2 Bosni. A sjednica koju gledamo sada, 22., ima jedan podugački dnevni red na
3 kojem se nalaze pitanja koja se tiču zakonodavstva i kadrovske politike. Jedno
4 od najvažnijih pitanja bilo je pitanje ostavke predsjednika Vlade, gospodina
5 Đerića, koji je svoju ostavku podnio negdje u to doba. Tako da je dobar dio
6 diskusije bio posvećen toj temi. A jedno od pitanja koje se pojavilo tokom
7 debate bilo je pitanje pravne osnove za funkcioniranje proširenog peteročlanog
8 Predsjedništva, a također i ratnih Predsjedništava, ratnih povjerenika, odnosno
9 komesara u općinama, koje je Predsjedništvo uspostavilo na osnovu sličnog
10 ovlaštenja, koje je korišteno i za uspostavljanje, odnosno sâmo postojanje
11 proširenog Predsjedništva.

12 P: Gospodine Treanor, pogledajte, molim Vas, označeni dio koji se tiče
13 one prve teme koju ste spomenuli, ostavke gospodina Đerića. Stranica 17 engleske
14 i 12 B/H/S verzije. Označeni dio sadrži riječi gospodina Đerića s tim u vezi.
15 Međutim, taj označeni dio je tehničkim putem izbrisan sa ekrana. Ali, ako se
16 dobro sjećam, ako sam ga uspio uhvatiti, u njemu stoji sljedeće: "Što se tiče
17 pravosudnog sistema i ministra pravosuđa, ministra unutrašnjih poslova, oni nisu
18 čak ni u Vladi. Oni nikad nisu bili tema sjednicâ Vlade, niti podpredsjednikom
19 republike ili predsjednikom Skupštine."

20 O: Izgleda da je to jedan od razloga nezadovoljstva gospodina Đerića
21 činjenica da čak i kao premijer, on nije dolazio na sjednice Vlade, odnosno
22 njegovi ministri takođe nisu dolazili na sjednice Vlade i direktno komunicirali
23 sa poslanicima, već sa svojim funkcionerima.

24 P: Sljedeći dio koji me zanima nalazi se na stranici 23 engleske
25 verzije i stranicama 18 i 19 B/H/S verzije. Ovdje vidimo dio govora gospođe

26

27

28

29

30

1 Plavšić.

2 O: Da. Ovdje gospođa Plavšić, između ostaloga, govori o svojim naporima
3 da regrutira dobrovoljce za bosansko-srpsku stvar.

4 P: Onaj dio teksta koji je nakratko prikazan prije no što je na neki
5 čudan način tehnički izbrisan tiče se nečega što je ona rekla. Ona je rekla u
6 tom smislu sljedeće: "Ja sam pokušala okupiti sve one ljude koji se žele boriti
7 za srpsku stvar. Vi možda možete govoriti o paravojnim formacija i neparavojnim
8 formacijama, ali opostite to se mene ne tiče, to nije moja briga, ja sam tražila
9 ljude koji se žele boriti sa Srbima na teritoriji Republike Srpske. Ta pisma su
10 otišla u Sovjetski Savez, otišla su također Šešelju, Arkanu i Joviću."

11 Zatim dalje, ovo se nastavlja na sljedećoj stranici na engleskom,
12 odnosno prva dva reda te stranice koji završava sa: "Ja sam doista to učinila,
13 možete me osuditi," i, iza toga slijedi aplauz.

14 GĐA PREVODILAC: Ponovo, ovo nisu originalne riječi već prijevod sa
15 engleskog.

16 G. TIEGER: [simultani prevod]

17 P: Želite li nešto dodati, gospodine Treanor, prije no što nastavimo?

18 O: Ne treba ništa puno komentirati. Mislim da se ovdje misli na Jovića,
19 Borisava Jovića koji je bio član kolektivnog Predsjedništva, onoga što je u tom
20 trenutku već bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija.

21 P: Drugo pitanje koje ste maločas spomenuli na toj sjednici, a to je
22 diskusija u vezi pravne osnove za prošireno Predsjedništvo i ratna
23 Predsjedništva. Stranica 60 engleske i 59 B/H/S verzije.

24 O: Da. Evo, vidim ovdje, sada govori doktor Karadžić o toj temi. Nadam
25 se da možemo dobiti uvećano na ekranu.

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Kao što Sud može vidjeti, izgleda da ovaj
2 postupak stavljanja označenih dijelova na ekran momentalno ima neku grešku jer
3 uvijek nam nestane osjenčeni dio. No, bez obzira, možda ga možemo
4 identificirati.

5 O: Da, možemo. Taj dio počinje s riječima: "Ja sam bila za
6 Predsjedništvo umjesto za predsjednika jer treba odraditi puno posla, to je puno
7 posla. I, ako smo gospodin Koljević i ja zauzeti, imamo Biljanu, čak i ako je
8 ona zauzeta onda imamo Krajišnika." I, to se nastavlja dalje u sljedeći pasus.

9 P: Da. U sljedećem pasusu gospodin Karadžić opisuje prednosti proširenog
10 Predsjedništva i rad proširenog Predsjedništva.

11 O: Da. On kaže da oni o svemu raspravljaju, da ono funkcionira dosta
12 dobro.

13 P: I taj dio govora doktora Karadžića je također označen i u njemu stoji
14 sljedeće: "Mi nikada nismo došli u sukob s Predsjedništvom, a da pri tom ja ili
15 bilo ko drugi nismo uvijek bili spremni popustiti. Mi sve ideje iznosimo pred
16 Predsjedništvo, raspravljamo o njima i onda odlučujemo koja je ideja najbolja i
17 idemo dalje."

18 O: Da, tako je.

19 P: Sad bih Vam skrenuo pažnju na sljedeći označeni dio na stranici 76
20 engleske verzije, odnosno 75 B/H/S.

21 O: Oprostite, koja stranica na B/H/S-u?

22 P: 75.

23 O: Evo, ovdje vidimo kako gospodin Krajišnik uzima riječ za vrijeme
24 intervencije Alekse Milojevića koji je stranački funkcioner SDS-a iz Sarajeva, a

25

26

27

28

29

30

1 u to doba bio je ministar za razvoj i prostorno planiranje u Vladi.

2 P: Na ekranu sada vidimo engleski prijevod onoga što je rekao gospodin
3 Milojević i jedan označeni dio na vrhu stranice gdje stoji sljedeće:

4 "Državljanstvo Republike Srpske zahtijeva da je osoba rođena na teritoriji
5 Republike Srpske, što zapravo znači da svi Muslimani i Hrvati koji su protjerani
6 imaju državljanstvo Republike Srpske." I, to je izgleda proizvelo diskusiju sa
7 poslaničkih mjesta u samoj dvorani. Zatim dalje, opisuje predloženi članak u
8 vezi kojeg izražava svoju zabrinutost.

9 O: Da. Jedan od prijedloga koji je u tom trenutku pred Skupštinom je
10 Zakon o državljanstvu.

11 P: Nakon što je gospodin Milojević izrazio svoju zabrinutost u vezi s
12 mogućim posljedicama tog zakona, da li gospodin Krajišnik uzima riječ u vezi te
13 teme?

14 O: Da. To ćete naći pri dnu stranice.

15 P: Označeni dio pri dnu stranice počinje riječima: "Mi smo odlučili da
16 ako je ovo Republika Srpska, ona je srpska pa je i državljanstvo srpsko. Ne
17 postoje nacionalnosti, samo vjera. Ovo je isto kao u Francuskoj ili bilo kojoj
18 drugoj zemlji i zbog toga bih Vas htio pitati, a naročito gospodina Mandića..." I,
19 zatim se nastavlja na sljedećoj stranici: "Ja ne znam tko je to. Ali, ..." Evo,
20 ponovo smo izgubili označeni dio, ali mislim da mogu nastaviti do zaključka
21 njegove intervencije, ali bih Vam skrenuo pažnju, gospodine Treanor, na ono što
22 je rekao gospodin Krajišnik pri dnu stranice 77 gdje se vide rezultati diskusije
23 koja je uslijedila. Diskusije koju je potakao prvo gospodin Milojević, a

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 zatim se uključio gospodin Krajišnik svojim odgovorima.

2 O: Na stranici 76 originala, kaže se da je nacrt zakona vraćen
3 Ministarstvu unutrašnjih poslova na razradu.

4 P: Vidimo da u donjem dijelu prvog, dugog paragrafa izlaganja gospodina
5 Krajišnika, gdje se predlaže da se nacrt zakona što je moguće prije pošalje
6 nazad uz pomoć gospodina Miljanovića i gospodina Radovića.

7 O: Da.

8 P: Ako nastavimo dalje do stranice 78, na vrhu stranice se vidi
9 osvijetljeni dio. Mislim da bi bilo dobro da se uzdržimo od pokušaja da uvećamo
10 tekst, jer to kao rezultat ima tehničke probleme. Prva rečenica te stranice u
11 kojoj gospodin Krajišnik kaže: "Smatram da moramo da vratimo Zakon o
12 državljanstvu Ministarstvu unutrašnjih poslova da se ponovno napišu uz pomoć
13 gospodina Milojevića i gospodina Radovića."

14 O: Da. To je u nastavku na stranici 76 originala.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, da skrenem vašu pažnju na
16 razdjeljenik 214, to je sjednica Predsjedništva koja je održana 30. novembra
17 1992. godine.

18 P: Gospodine Treanor, Vi ste osvijetlili - uz odjeljak koji pokazuje ko
19 je bio prisutan - i član 1 koji govori o raspravi koja je održana na inicijativu
20 patrijarha Pavla u vezi sa amnestijom za jednog zavorenika iz Manjače.

21 O: Da, tačno. To ponovno ukazuje da se Predsjedništvo bavilo čak i
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pojedinačnim slučajevima zatvorenikâ.

2 P: Druga rečenica tog člana kaže da je: "Amnestija u okviru nadležnosti
3 Predsjedništva."

4 O: Da.

5 P: A, očigledno, zaključak je da se zatraže od pukovnika Tolimira
6 dodatne informacije o tom zatvoreniku?

7 O: Da, tačno.

8 P: Pređimo sada na razdijeljnik 215.

9 GĐA PREVODILAC: Mikrofon tužioca nije uključen.

10 G. TIEGER: [simultani prevod]

11 P: Umjesto nastavka, radije ću Vam skrenuti pažnju na drugi osvijetljeni
12 dio sa sjednice Predsjedništva koja je održana 30. novembra 1992. On se nalazi
13 na stranici dva zapisnika sa te sjednice i to je tačka 3 zapisnika. Mogu da
14 primjetim da se u prevodu na engleski pojavljuju dvije tačke 3?

15 O: I u originalu se pojavljuju dvije tačke 3, to je po drugi put da se
16 ovo dešava.

17 P: A, on se odnosi na raspravu o opravdanosti uvođenja ratnog komesara i
18 proširenog Predsjedništva u postojećim uslovima.

19 O: Da. Ovo je raprava u Predsjedništvu na temu pravne osnove za
20 proširenje Predsjedništva na republičkom nivou i za imenovanje ratnih komesara u
21 opštinama. Kao što sam ranije rekao, o tome se razgovaralo na prethodnoj
22 sjednici Skupštine. Ovdje razgovaraju o tome kako da se bave tim pitanjem. Kao
23 što Vijeće može vidjeti, oni priznaju da riječi "neposredna ratna opasnost"
24 neće biti potrebne, ukoliko će nastaviti sa radom i dopuniti zakonodavstvo tako
25 da bi se omogućilo stalno postojanje proširenog Predsjedništva. Ali, ipak

26

27

28

29

30

1 zaključuju time da se kreće u jednom drugom pravcu, a mislim da ćemo to uskoro i
2 vidjeti, radi se o ponovnom preformiranju Predsjedništva.

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Za zapisnik, druga tačka 3 pokazuje, kao
4 što je ranije primijećeno, da je u odgovoru na traženje parlamenta
5 Predsjedništvo razgovaralo o opravdanosti uvođenja ratnog komesara i proširenog
6 Predsjedništva. Zatim, kaže da je ono uspostavljeno iz: "Dobro poznatih razloga,
7 a to je ratno stanje koje nije bilo proglašeno, a da je to uključilo i
8 predsjednika Narodne skupštine. I, opisano je na način kako je to upravo rečeno
9 da Predsjedništvo treba da bude prošireno kako bi u njega bio uključen
10 predsjednik Narodne skupštine i premijer Republike Srpske. Isti zakon predviđa
11 da ratna Predsjedništva mogu biti osnovana u ratnom stanju."

12 Zatim se u nastavku kaže: "U oba slučaja, ukoliko su ove institucije
13 zadržane, onda se ovi propisi moraju dopuniti". A, nakon riječi "ratno stanje"
14 potrebno je dodati riječi "neposredna ratna opasnost", nakon riječi "ratno
15 predsjedništvo" dodate su riječi "ratne komisije". "Svaki član Predsjedništva
16 govorio je o svom mišljenju i radu."

17 O: A sada, opaska. Paragraf koji govori o ratnom Predsjedništvu i

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zamjeni koja je uvedena - a to je zamjena komisije - ona bi trebalo da
2 preciznije odrazi ono što se zapravo desilo. Isto se odnosi i na uvođenje ratnog
3 Predsjedništva koje je zamijenila komisija. Odluka od 31. maja uvela je
4 instituciju ratnog Predsjedništva na opštinskom nivou, a 10. juna druga odluka
5 je zamijenila ratna Predsjedništva ratnim komesarima koje je takođe imenovalo
6 Predsjedništvo. U ovom paragrafu se spominju ratna Predsjedništva na opštinskom
7 nivou i njihova zamjena komisijama.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sada ste rekli ono što se desilo, po
9 Vašem mišljenju, na osnovu drugih dokumenata, ali prevod korektno odražava
10 originalni tekst. Treba da napravimo jasnu razliku.

11 SVEDOK: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Po mom mišljenju, prevod nije
12 tačan.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete li nam reći tačno gdje?

14 SVEDOK: [simultani prevod] Klauzula u kojoj se kaže: "Koja je uvedena da
15 zamijeni komisiju..." treba da glasi, mislim da bi trebalo da glasi: "Bila je
16 zamijenjena komisijom."

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda je stvarno pitanje prevoda.
18 Gospodine Tieger, mogu li Vas zamoliti za malo pažnje, pogotovo kada se radi o
19 ovoj stranici i da pitamo da li bi se prevodioci mogli složiti sa prevodom
20 gospodina Treanora.

21 Izvolite nastaviti.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod]

2 P: Gospodine Treanor, ovo što se spominje na dnu naglašenoga dijela
3 teksta, mogućnost uvođenja dvaju predsjedništava?

4 O: Pogledaću. Mogućnost uvođenja dvaju podpredsjednika. Kao što ćemo
5 vidjeti, petočlano Predsjedništvo koje je tada djelovalo 17. decembra je
6 zamijenilo drugačije Predsjedništvo koje se sastojalo od jednoga predsjednika i
7 dvaju podpredsjednika.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, to je na istoj
9 stranici. Da li biste mogli obezbijediti provjeru tog prevoda isto tako?

10 G. TIEGER: [simultani prevod]

11 P: Gospodine Treanor, sada ću Vam skrenuti pažnju na odluku o osnivanju
12 Vrhovne komande Vojske Republike Srpske, koja se nalazi u razdjeljeniku 215.
13 Ovdje vidimo dva dijela dokumenta koji su naglašeni, to je član 2 i član 5.

14 O: Član 2 opisuje sastav Vrhovne komande, a član 5 govori nešto o
15 procesu donošenja odlukâ. Vrhovna komanda... Datum je 30. novembar, nakon
16 razgovora o pravnoj osnovi za proširenje Predsjedništva i o potrebi za neku
17 vrstu promjenâ. Ovo se čini dijelom tih promjena. Osnovana je Vrhovna komanda
18 koja je uveliko istoga sastava kao i prvobitni Savjet za nacionalnu bezbjednost,
19 a kasnije petočlano Predsjedništvo. Ne potpuno istog sastava, ali slično. Ipak,
20 proces donošenja odluka je takav da konačna odluka se prepušta predsjedniku, u
21 članu 5. I, kao što sam rekao, oni su u fazi reformiranja kabineta
22 Predsjedništva i uvođenja jednoga predsjednika, tako da bi umjesto zajedničkog
23
24
25
26
27
28
29
30

1 glavnokomandujućeg postojalo višečlano Predsjedništvo, koje bi imalo ovlaštenja
2 predsjednika republike kao glavnokomandujućeg. Znači, biće samo jedan
3 predsjednik i po članu 5 taj funkcioner će imati odgovornost da donosi konačne
4 odluke.

5 Kopija ovoga dokumenta je potpisana na originalu, a vrlo jednostavno se
6 može pročitati da je u potpisu Radovan Karadžić, dokument nosi datum 30.
7 novembar, međutim, nema broja. I, koliko mogu da utvrdim, taj dokument nikada
8 nije bio objavljen u *Službenom listu*, kao što je precizirano u članu 6. Međutim,
9 imamo zapisnik sa jedne sjednice Vrhovne komande, a mislim da se taj sastanak
10 održao 20. decembra. Iz zapisnika vidimo da je ta institucija počela da
11 funkcionise i to je jedini zapisnik koji imamo pa ne mogu reći ništa o
12 funkcioniranju Vrhovne komande nakon tog konkretnog datuma.

13 P: Možemo li pogledati razdijeljnik 216, 17. decembar, a to je sjednica
14 Narodne skupštine koja je održana 17. decembra 1992.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, taj ćete dokument pronaći u
16 registratoru broj 15.

17 P: Gospodine Treanor, mislim da ste već objasnili dio pozadine te
18 sjednice. Možda nam možete reći što se dogodilo za vrijeme te sjednice, barem
19 ukoliko je to važno za teme o kojima ste do sada govorili?

20 O: Da. Ta je sjednica imala poprilično dugačak dnevni red i što se tiče
21 donošenja zakonâ i što se tiče kadrova. Najvažnije je bilo usvajanje izmjena i
22 dopunâ Ustava i s tim povezana izmjena i dopuna ustavnog zakona kojima se

23
24
25
26
27
28
29
30

1 reformira dužnost Predsjedništva. Već sam to spomenuo. Ta je sjednica također
2 usvojila i odluku ili rezoluciju o proglašenju kraja rata.

3 P: Možemo li sada ukratko prijeći na tabulator 217, gdje ćemo naći
4 deklaraciju koju je upravo spomenuo gospodin Treanor.

5 O: Da. Ova deklaracija je objavljena u *Službenom listu* 18. decembra. I,
6 kao što smo vidjeli, nikada nije niti bilo proglašeno ratno stanje, a neposredna
7 ratna opasnost bila je objavljena 15. aprila. No, nikada nije proglašeno ratno
8 stanje, premda se u dokumentima često spominje rat. Ovdje imamo deklaraciju
9 kojom se okončava rat. Taj rat se ovdje opisuje kao međuetnički i međuvjerski
10 rat u bivšoj Socijalističkoj Republici Bosni i Hercegovini.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Zbog zapisnika, označeni dijelovi koje ste
12 spominjali nalaze se u paragrafu jedan.

13 SVEDOK: [simultani prevod] Da, prvi odlomak nije naglašen.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Označeni su odlomci dva, tri i tri se nastavlja dalje i na sljedećoj
16 stranici. Izgleda da je označena i točka 8.

17 O: Da. Ta se točka odnosi na gonjenje ratnih zločinaca.

18 P: Gospodine Treanor, ja sam prekinuo Vaše objašnjenje događaja od 17.
19 decembra, na toj sjednici, na temelju spominjanja ovog dokumenta. Zato Vas
20 pozivam da se sada vratimo Vašem objašnjenju, o samoj sjednici.

21 O: Ne, u redu je. Završio sam s tim.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Možete li naznačiti koje su osobe došle na položaje unutar
2 Predsjedništva nakon 17. decembra ili tog datuma? Dakle, tko je postao
3 predsjednik i tko su bila dva dopredsjednika?

4 O: U osnovi, Ustav je izmijenjen kako bi se propisalo postojanje
5 predsjednika i dva dopredsjednika. Ali, do mogućnosti održavanja izbora sama
6 Skupština je izabrala doktora Karadžića za predsjednika republike, te doktora
7 Koljevića i doktoricu Plavšić kao dopredsjednike.

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, sad bih skrenuo vašu pozornost
9 na tabulator 218 registratora 15.

10 P: To je 24. sjednica Narodne skupštine Republike Srpske održana 8.
11 januara 1993.

12 Gospodine Treanor, sada bih skrenuo vašu pozornost na stranicu 55
13 engleskog i stranicu 12 na B/H/S-u, tu je označen dio istupa gospodina Radića.

14 O: Ova sjednica je prvenstveno bila posvećena raspravi o mirovnim
15 pregovorima koji su upravo bili u tijeku u tom trenutku u Ženevi. Gospodin Radić
16 je poslanik i bio je iz Ilijaša, bio je izabran u izbornoj jedinici Ilijaš.
17 Ovdje vidimo kako se on bavi pitanjem mogućnosti, odnosno nemogućnosti kako je
18 on vidi, da različite zajednice žive zajedno.

19 P: A, dio istupa gospodina Radića koji ste označili nalazi se pri vrhu
20 stranice i glasi: "Vjerujte mi kada kažem da ne možemo više živjeti zajedno. Ne
21 znam pod kakvim bismo uvjetima mogli sada živjeti zajedno. Moram biti iskren i

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 reći da su nam oni nanijeli toliko zla, a ovaj puta ni mi nismo nanijeli njima
2 manje zla."

3 O: Da.

4 P: Sad bih skrenuo vašu pozornost na stranicu 79 tog zasjedanja, to je
5 na B/H/S-u stranica 30.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Krajišnik, imate li Vi neki
7 problem?

8 OPTUŽENI: Da. Gospodin tužilac je rekao da je stranica 12, a tu je
9 izlaganje gospodina Mladića.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja sam već bio pomalo iznenađen da
11 bi stranica 55 odgovarala stranici 12. Taj bi tekst morao biti vrlo gusto pisan.
12 Možete li provjeriti, gospodine Tieger, gdje se može naći relevantan dio teksta?

13 SVEDOK: [simultani prevod] Možda je sjednica bila u dva dijela, pa je
14 drugi dio imao odvojenu paginaciju.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, izgleda da je tako.

16 Gospodine Krajišnik, imamo jedan dio gdje ponovo počinje brojanje
17 stranice od početka, pa je to izgleda na stranici 12 drugog dijela. Jeste li to
18 našli?

19 Molim Vas, nastavite gospodine.

20 G. TIEGER: [simultani prevod]

21 P: Ovaj označeni dio se sada nalazi isto tako u drugom dijelu teksta na
22 B/H/S-u na strani 30, a u engleskom prijevodu je to na stranici 79.

23 Označeni dio ovdje odnosi se na istup gospodina Krajišnika: "Savo, daj
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 da samo objasnim zašto to ne valja. Oni žele da mi kažemo da smo svi isti. Oni
2 žele stvoriti jedan narod da smo mi svi isti samo različitih vjerâ. Mi moramo
3 reći da smo mi drugačiji, da su oni grupa turske orijentacije."

4 O: Da. To je njegov komentar na ono što je rekao Savo Knežević s kojim
5 smo se već susreli. On je srpski pravoslavni svećenik, a istovremeno je i
6 poslanik u Skupštini.

7 P: A, tema o kojoj se govori, gospodine Treanor? Možda bi bilo bolje
8 zbog zapisnika da kažemo da se označeni dio nastavlja i na sljedećoj stranici
9 prijevoda na engleski. Počinje riječima: "Pa, u redu ljudi. Ako mi prihvatimo da
10 su oni nekakva grupa turska ili ne znam čija, pa im jednostavno damo adute u
11 ruke da budu neovisna nacija. Njima će biti drago tada da tvrde da su oni
12 turskog podrijetla isto kao što i Šiptari razvijaju teorije da su oni ilirskog
13 podrijetla. Ali mi trebamo reći što su oni ustvari. Oni su nevjernici. Oni su
14 nacija koja nije nacija, tj. oni su nacija koja bi htjela biti nacija, ali nema
15 argumenata da bi to bila."

16 O: Da. I, kao što Sud može vidjeti, gospodin Knežević ima sličan stav.
17 On kaže ako su oni nekada bili Srbi, kao što mnogi ljudi tvrde, oni to više
18 nisu.

19 P: Istup gospodina Kneževića se nalazi odmah ispod govora gospodina
20 Krajišnika. Počinje riječima: "Poštovana Skupštino srpskog naroda, mislim da je
21 potpuno nepotrebno i da nema svrhe...". A, završava sa riječima: "Međutim,

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 predsjednik ima pravo, oni su sekta i nemojte da ih, molim Vas, vraćamo
2 srpstvu."

3 Zatim dolazi ono što je rekao predsjednik: "Hoćemo li sada izdvojiti
4 Muslimane iz srpstva zauvijek? U redu, gospodo. Možemo li se sada odlučiti i
5 zauzeti stav da su Muslimani kao nacija komunistička tvorevina? Mi ne prihvaćamo
6 ovu umjetnu naciju. Mi vjerujemo da su Muslimani sekta, grupa ili partija
7 turskog podrijetla." Zatim, on traži da se glasa o tim zaključcima. Pita tko je
8 za, tko je protiv, tko je suzdržan. I, na kraju kaže: "Gospodo, hvala Vam. Mi
9 smo jednodušno prihvatili." U prijevodu je pogreška, piše "anonimno smo
10 prihvatili" a ne "jednodušno".

11 O: Da. Ovdje se vidi da oni smatraju da su Muslimani u najboljem slučaju
12 nova nacija, nešto što su izmislili bivši komunistički gospodari.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, sada bih skrenuo pažnju Suda
14 na tabulator 242, registrator 16. Oprostite, ja sam krivo rekao, tabulator je
15 219.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sad ćemo pitati zbog transkripta, zadnje
17 riječi govornika u ovom zadnjem odlomku su "jednodušno". Ja se ne sjećam da ste
18 to rekli, ili sam pogriješio, gospodine Treanor?

19 SVEDOK: [simultani prevod] Pa, gospodin Tieger je pretpostavio da ova
20 riječ *anonymously* bi trebala biti *unanimously*. Ja sam rekao: "Da, *unanimously*."
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, kako ja shvaćam, riječ
2 *unanimously* je prva riječ koju ste izgovorili u svom odgovoru ili sam
3 pogriješio?

4 SVEDOK: [simultani prevod] Da. Ja sam se ubacivao u ono što je govorio
5 gospodin Tieger.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih se sada usredotočio na
7 transkript na trenutak. Dakle, zadnji red koji sam ja izgovorio vjerujem da bi
8 trebalo glasiti: "Tu stoji *anonymously*." Pretpostavljam da je to greška u
9 prijevodu, trebalo bi glasiti *unanimously*.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. I tu je transkript pogriješio.
11 Dakle, riječ *unanimously* ste izgovorili Vi kao zadnju riječ na stranici 46,
12 redak 17. Ali, brojevi stranica bi mogli biti problem jer smo okrenuli na pola
13 puta. No, to je sada dovoljno pojašnjeno, ja bih rekao. Molim Vas, nastavite.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Sada ćemo pogledati proširenu sjednicu -

16 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas nastavite, gospodine Tieger.

18 G. TIEGER: [simultani prevod]

19 P: Sada ćemo govoriti o sjednici Vijeća za pomirenje od 9. januara
20 1993., to je u tabulatoru 219. Prvo, gospodine Treanor, ovdje vidimo jedno
21 tijelo s kojim se nismo prije susreli, možda možete Sudu nešto reći o tome prije
22 nego što pređemo na sadržaj dokumenta.

23 O: Da. Ovo je savjet ili vijeće... Možda bi se naziv mogao bolje prevesti
24
25
26
27
28
29
30

1 kao Savjet za pomirenje stavova o državnoj politici. Dakle, to se vijeće sastoji
2 od predstavnika iz raznih srpskih entiteta, uključujući i novu federativnu
3 republiku Jugoslaviju, Republiku Srbiju, Republiku Crnu Goru i Republiku Srpsku,
4 kao i Republiku Srpsku Krajinu u Hrvatskoj.

5 Predsjednik tog vijeća je Dobrica Ćosić koji je u to vrijeme bio
6 predsjednik Federalne Republike Jugoslavije, a sastanku je prisustvovala velika
7 grupa dužnosnika iz raznih entiteta koje sam naveo. Tu je bio Slobodan
8 Milošević, Radovan Karadžić, Nikola Koljević, Momčilo Krajišnik i Ratko Mladić.

9 Osnovni zadatak tog vijeća je koordinirati politiku među tim različitim
10 entitetima, osobito u odnosu na neprijateljstva koja još uvijek traju unatoč
11 deklaraciji Skupštine bosanskih Srba prije nekoliko tjedana da je rat gotov.

12 P: Gospodine Treanor, pogledajte, molim Vas, označeni dio koji se nalazi
13 na vrhu stranice 96 engleskog teksta a 95 teksta na B/H/S-u.

14 O: Ovdje govori doktor Karadžić, koji se bavi nekim pitanjima u vezi
15 strateških ciljeva koje smo već vidjeli. On kaže da je granica na Neretvi manje
16 važna, da je daleko važnije postizanje strateških ciljeva u Podrinju i Posavini.
17 To su doline rijeka Drina, odnosno Sava, a to je koridor koji bi povezivao
18 sjeveroistočnu Bosnu i zapadnu Bosnu. Dokument koji se spominje je nešto što se
19 razmatra u kontekstu međunarodnih pregovora koji su u tijeku.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sada bih molio da pogledamo označeni dio koji se nalazi ranije na
2 sranici 94 engleskog, odnosno 92 teksta na B/H/S-u.

3 O: Ovdje doktor Karadžić odgovara nečemu što je rekao gospodin Mile
4 Paspalj. On je bio jedan od predstavnika iz Republike Srpske Krajine i koji je
5 rekao da nisu nikada upadali u Republiku Hrvatsku i napomenuo je da međunarodni
6 pregovarači pokušavaju njih razoružati, ustvari. Ovdje doktor Karadžić njega
7 savjetuje kako da odgovori na hrvatske napade.

8 P: Označeni dio što kaže Radovan Karadžić, kaže: "Morate upasti u njihov
9 teritorij. Za svaku osobu koju ubije snajper morate ubiti deset Hrvata. To je
10 jedino rješenje. Vi imate pravo na odmazdu."

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, vidim da gledate na sat, a
12 vidim i sâm da je 13.45h.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jeste, točno je da sam gledao na sat.
14 Vrijeme je da prekinemo. Ja bih zamolio strane da budu spremne od 15:30 danas
15 popodne. Ne mogu Vam obećati da ćemo početi u 15.30h, jer će ovo Vijeće najprije
16 slušati izjašnjavanje o krivici po jednoj izmijenjenoj optužnici, a zatim ćemo
17 imati konferenciju o statusu predmeta, pa nismo sigurni da ćemo moći početi na
18 vrijeme. No, budući da svi želimo završiti ovog petka, a izgleda da je to
19 moguće, gospodine Tieger, Vi ste sada ispitivali već malo više od 22 sata. Na
20 temelju Vašeg rasporeda bilo bi moguće da Vi danas popodne budete gotovi.

21 Vidim da ste i Vi i gospođa Loukas ustali, a i tajnica bi mi nešto
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 htjela reći.

2 [Pretnosno veće i sekretar se savetuju]

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Tajnica predlaže da strane budu prisutne
4 u sudnici 2 u 14.30h i onda ćete biti obaviješteni o tome što možete očekivati.
5 Da li nam treba još pola sata ili možemo početi odmah ili će nam trebati još 10-
6 15 minuta. Gospođo Loukas, izvolite.

7 Jesam li rekao 14.30h? Ja sam htio reći 15.30h i dobro je što i ja imam
8 mogućnost griješiti.

9 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Časni Sude, mi ne moramo iznositi svoje
10 knjige i dokumente iz ove sudnice?

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, jer ćemo ići u sudnicu 2 popodne, pa
12 trebamo uzeti sve.

13 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Dakle, sve moramo uzeti iz ove sudnice,
14 naći ćemo se u sudnici 2 i možda ćemo početi u 15.30h, a možda nećemo.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, bilo bi udobnije da smo mogli
16 ostati u ovoj sudnici, ali nažalost, to nije moguće.

17 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Još nešto, časni Sude.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Gospodine Tieger, jeste li spremni nastaviti s glavnim ispitivanjem?

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, časni Sude.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Treanor, s obzirom da
4 nastavljam s radom istoga dana, nisam Vam dao nikakva upustva prije no što ste
5 izašli iz sudnice, a nije Vam potrebno sada ponavljati da ste i dalje pod
6 svečanom izjavom.

7 SVEDOK: [simultani prevod] Ne, nije potrebno, časni Sude.

8 G. TIEGER: [simultani prevod]

9 P: Gospodine Treanor, prije no što pređemo na idući dokument, htio bih
10 nešto reći o pitanju koje je pokrenuto neposredno pred pauzu. Bavili smo se 22.
11 sjednicom održanom u novembru 1992. godine, a to je bilo pod razdijelnikom 13.
12 I, označili ste jednu od opaski gospođe Plavšić u vezi sa paravojnim
13 formacijama, njezinim naporima da okupi ljude koji bi se borili za srpstvo i
14 njezinim pismima koja je slala Arkanu, Šešelju i Joviću u vezi s onim što ste Vi
15 mislim naveli. Mislim da ste rekli da je Jović bio pripadnik ovog kolektivnog
16 predsjedništva SFRJ. Ja bih htio ovo pojasniti pred Vijećem, budući da ovdje
17 imamo jednu grupu Bijelih Orlova i u njoj je pojavljuje i Mirko Jović. Da li ste
18 mislili na njega ili na Borisava Jovića?

19 O: Ne, nisam mislio na ovog prvog Jovića kojeg ste spomenuli, jer ja
20 vrlo malo znam o paravojnim jedinicama i o tom čovjeku ništa ne znam. Mislio sam
21 na Borisava Jovića.

22 P: Možemo onda dalje prijeći na idući razdijelnik i to je 220 od 21.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 januara 1993. To je jedna proširena sjednica Vijeća za pomirenje ili
2 koordinaciju državne politike.

3 O: Da. Već smo vidjeli jedno prethodno zasjedanje tog vijeća ili
4 savjeta. Htio bih pojasniti da nisam sasvim siguran tko su bili članovi tog
5 vijeća, budući da se to ne navodi niti u jednom dokumentu koji je nama dostupan,
6 vidimo samo popis ljudi koji su prisustvovali zasjedanju. No, zasjedanje se
7 opisuje kao proširena sjednica, tako da je moguće da mnogi od tih ljudi nisu
8 bili doista pripadnici tog vijeća.

9 Gospodin Ćosić se u prethodnom zapisniku opisuje - dozvolite da to
10 provjerim - kao predsjednik tog vijeća.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim samo trenutak. Iskoristiću ovaj
12 prekid da bih zatražio jedno pojašnjenje. Ako govorimo o razdijelniku 220,
13 gospodine Tieger, mislim da ste u redku 16 prve stranice rekli da je ta sjednica
14 održana 20. januara, a ja vidim da u transkriptu stoji 21-og. Dozvolite da samo
15 još jedanput provjerim.

16 Nisam siguran da li je riječ o 20. decembru, 20. novembru, ja u ovom
17 trenutku nemam ovdje sve svezke dokumenata. Sudac El Mahdi se pita da li je 20.
18 decembar točan datum.

19 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, zamoliću svjedoka, za kojeg mislim da
20 pred sobom ima dokument, pa možemo provjeriti o kojem je datumu točno riječ.

21 SVEDOK: [simultani prevod] Govorimo o ovom Vijeću za koordinaciju
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranaica.

1 politike. Dakle, bavimo se zasjedanjem od 21. januara 1993. godine.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidim u redku 15 i u redku 16: "Bavimo
3 se 20. zasjedanjem Skupštine koja je održana u novembru 1992."

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Razumijem sad o čemu je riječ, časni Sude.
5 Dakle, govorilo se o 22. zasjedanju Skupštine koje je održano u novembru 1992.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razumijem. Molim onda da nastavite.

7 G. TIEGER: [simultani prevod]

8 P: Dakle, mi smo sada pod razdijelnikom 220. Govorimo o zasjedanju od
9 21. januara 1993. godine, zasjedanju Vijeća za koordinaciju politike. Govorili
10 ste nešto o članovima tog vijeća.

11 O: Da. Ne mogu potvrditi da su doktor Karadžić, doktor Koljević i
12 gospodin Krajišnik bili članovi toga vijeća. Jer, kao što sam rekao, članstvo
13 toga vijeća nama nije poznato. A, ova se sjednica opisuje kao prošireno
14 zasjedanje, što dopušta mogućnost da su toj sjednici prisustvovali ljudi koji
15 nisu bili članovi vijeća. No, ovo je drugo zasjedanje za koje znamo. Znamo,
16 također da je održano jedno prethodno zasjedanje o kojem smo govorili danas
17 prije podne.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Skrenuo bih Vam pažnju, gospodine Treanor, i pažnju Vijeća na
2 stranicu 19 transkripta tog zasjedanja, na B/H/S-u to je stranica 20.

3 O: Da. To su opaske gospodina Jovanovića, koji je bio jugoslavenski
4 diplomat.

5 P: Ovaj označeni dio opaske gospodina Jovanovića počinje drugim pasusom,
6 nakon što se njega identificira kao govornika. I, on kaže: "Zbog toga
7 teritorijalne veze sa Srbijom i Crnom Gorom, odnosno s Jugoslavijom trebaju biti
8 osigurane."

9 I, nastavlja govoreći o onome što je još važnije, a to je da: "Treba što
10 je prije moguće homogenizirati u nacionalnom smislu teritorij."

11 I, na dnu stranice nastavlja i kaže: "Stoga, to treba biti naš cilj i
12 činjenica da veliki broj Srba je ostao izvan tog teritorija."

13 A, na drugoj stranici: "Moramo osigurati preseljenje naših ljudi u
14 smjeru područja koja su pod našom kontrolom. No, po mojem mišljenju, to se može
15 postići iako će nam za to trebati nekoliko godina."

16 Možete li nešto reći u vezi sa tim opaskama gospodina Jovanovića?

17 O: Da. On ovdje iz svoje vlastite perspektive govori o poželjnosti
18 postizanja etničke homogenizacije kako bi se osigurale teritorijalne veze između

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Srbije i Crne Gore s jedne strane i sa druge strane republike bosanskih Srba.

2 P: Nakon što je gospodion Jovanović iznio svoja stajališta o poželjnosti
3 i nužnosti etničke homogenizacije i pitao da li je za to potrebno možda nekoliko
4 godina da se to postigne, gospodin Karadžić je na to odgovorio i to je također
5 označeno u tekstu. Dakle, on je idući govornik.

6 O: Da. I on ovdje spominje Tuzlu, Sarajevo i Zenicu, odnosno područja
7 koja su pod kontrolom međunarodno priznate Vlade BiH, a na kojima je još uvijek
8 bilo Srba za koje su vlasti bosanskih Srba željele da se presele na podrčja pod
9 njihovom kontrolom.

10 P: Dalje na toj istoj stranici, doktor Karadžić ponovno govori i Vi ste
11 opet označili taj dio teksta. A tu stoji: "Mislim da ono o čemu govori Jovanović
12 se već u velikoj mjeri dogodilo. Bilo nas je 50% naprema 50% u Zvorniku. Broj
13 stanovnika u Zvorniku je isti, otprilike 50.000, a to su sve Srbi."

14 O: Da. On ovdje, s druge strane, govori o jednom mjestu koje je bilo već
15 dosta dugo pod kontrolom bosanskih Srba i to već negdje od aprila 1992. godine.

16 P: Molim da pređemo na stranicu 21 na engleskom jeziku, a to je stranica
17 20 /u engleskom transkriptu: "22"/ na B/H/S-u. Ovdje gospodin Krajišnik govori o
18 pitanjima o kojima je govorio gospodin Jovanović i ovaj označeni dio koji se
19 nalazi na dnu stranice 21, tu stoji: "Započecu s onim o čemu je govorio gospodin

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Jovanović, a i Radovan je govorio u vezi s tim. Problem nije da li imamo 45% ili
2 55% teritorija, nego je problem u tome da jedan dio etnički čistih srpskih
3 teritorija uzet i dat drugima."

4 O: Da. Ovdje gospodin Krajišnik govori o mirovnim pregovorima i o
5 prijedlozima za teritorijalnu podjelu Bosne i prema nekim od prijedloga,
6 republika bosanskih Srba trebala je izgubiti određene teritorije. No, po njemu
7 je važno koje će izvore time izgubiti.

8 P: Ako sada možete preći na onaj dio zasjedanja koji ste dalje označili,
9 to je stranica 24. Tu su neke opaske doktora Koljevića na dnu stranice 24, na
10 B/H/S-u to je stranica 26. To je posljednji pasusu te stranice koji počinje
11 riječima doktora Koljevića o njegovim dojmovima o našim ljudima i kaže da je
12 mnogo putovao po Republici Srpskoj i to se nastavlja na idućoj stranici. Ovaj
13 označeni dio na stranici 25 kaže: "Moraćemo razviti aktivnosti naseljavanja,
14 homogenizacije, no to su naši problemi. Mi ćemo tražiti pomoć ako nam bude
15 trebala. To nisu pitanja kojima se treba baviti konferencija."

16 O: Ovdje doktor Koljević govori o poželjnosti etničke homogenizacije, a
17 kada spominje konferencije, pri tome misli na mirovnu konferenciju.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, skrenuo bih pažnju Suda i
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 svjedoka na razdijeljnik 53 /u engleskom transkriptu: "23"/.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, prije no što to
3 učinimo, jeste li Vi završili s ovim dokumentom ili ćete se vratiti na njeg?
4 Imam jedno pitanje u vezi s gospodinom Jovanovićem.

5 Je li on bio prisutan na tom sastanku?

6 SVEDOK: [simultani prevod] Mislite na Vladislava Jovanovića?

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

8 SVEDOK: [simultani prevod] Da. On govori na početku zasjedanja. To je
9 bio ovaj prvi odlomak o kojem smo govorili.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali ga ne vidim na popisu onih koji
11 su prisutni na zasjedanju. I zato se pitam da li je tu došlo do nekih pogrešaka
12 ili ja nešto krivo razumijem.

13 SVEDOK: [simultani prevod] Ni ja ne vidim da je on na ovom popisu. On je
14 očigledno govorio, možda jednostavno nije bio na dovoljno visokom položaju.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa to govori nešto i o pouzdanosti ovih
16 dokumenata u vezi s prisustvom osobâ. Očigledno je da on nije govorio i
17 istovremeno bio odsutan /kako je prevedeno/. No, možete li nam dati nešto više
18 informacija u vezi s tim?

19 SVEDOK: [simultani prevod] Ne, ne mogu.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, nastavite.

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, upravo sam skrenuo pažnju Suda
22 na dokumente u vezi sa presretnutim razgovorima i to pod razdijeljnikom 33, to
23 je jedna videosnimka.

24 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Mogu li pitati jednu stvar? Ovaj CD u
25 vezi s tim ima na sebi oznaku "povjerljivo", da li je to nešto povjerljivo?

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne.

2 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Onda će to biti dokazni predmet
3 Tužiteljstva P70, a transkript će biti P70.A.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je jedan video-film koji
5 je preuzet iz zbirke snimaka sa srpske televizije snimljenih u razdoblju od maja
6 1992. do januara 1993., i tu ćemo vidjeti gospodina Krajišnika.

7 [Gleda se video-snimak]

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ako možemo zaustaviti i
9 započeti ponovno film zajedno s tonom?

10 [Gleda se video-snimak]

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Gospodine Treanor?

13 O: U ovoj prezentaciji, gospodin Krajišnik opisuje teritorijalne
14 zahtjeve bosanskih Srba a istovremeno i etnografsku kartu Bosne i Hercegovine
15 kao i linije vojnog razdvajanja kakve su bile u to vrijeme. On tvrdi da je
16 linija vojnog razdvajanja, da se poklapala sa etnografskom kartom. Ne sjećam se
17 tačnih riječi koje je upotrijebio, ali to je suština njegovih opaski.

18 Kada se kamera približila karti, onda se moglo vidjeti da su se nalazili
19 unutar vojnih linija koje su držale snage bosanskih Srba, da su one pokazane na
20 karti kao prevashodno ili uglavnom nastanjene stanovništvom koje nije srpske
21 nacionalnosti. A, karta koju je koristio vjerovatno je karta koju vidimo pred
22 sobom. On je opisao željene granice u smislu strateških ciljeva koji su već

23

24

25

26

27

28

29

30

1 spomenuti i on je dosta pažnje posvetio raspravi o Neretvi, što nije postignuto
2 vojnim sredstvima, kao što je rečeno.

3 Kao što se može vidjeti na ovoj karti, na primjer duž Drine, u Podrinju
4 koje je bilo jedno od važnijih ciljeva vidimo velika područja muslimanskog
5 stanovništva. Na sjeveru, duž rijeke Save, čak i izvan područja za koje je rekao
6 da nisu okupirali, mala enklava izvan tog područja se nalaze velika područja
7 koja su prikazana kao područja koja nisu nastanjena Srbima /kako je prevedeno/.
8 To je jedan od njihovih važnih strateških ciljeva da se osigura koridor u tom
9 regionu. A zatim, u zapadnoj Bosni, kao što možemo vidjeti, postoje velika
10 područja ili neka područja gdje se nalazilo stanovništvo koje nije bilo srpske
11 nacionalnosti.

12 Zapravo, preklapanje vojnih linija sukoba sa predratnom etničkom kartom
13 ni u kom slučaju nije savršeno, daleko od toga.

14 G. TIEGER: [simultani prevod] Za zapisnik, časni Sude, karta koja se
15 vidi na ekranu a koju spominje gospodin Treanor se može naći u registratoru u
16 kojem se nalaze karte i tabele. To je razdijeljenik 3 ili 2.

17 P: Vratimo se sada na registrator 16 i razdijeljenik 221. Za zapisnik da
18 kažemo, to je 34. sjednica Skupštine koja je održana 27. i 29. augusta, i 9. i
19 10. septembra, te 29. septembra i 1. oktobra 1993. godine.

20 Gospodine Treanor, ako prvo mogu da krenem vašu pažnju na stranicu 25
21 prevoda na engleski i stranicu 22 originala na B/H/S-u.

22 O: Prvo da naglasim, prije svega, kao što je već rečeno da se ova
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sjednica odvijala u trajanju od nekoliko dana, da se to proteglo u periodu koji
2 je trajao duže od mjesec dana. Odlomci koje ćemo vidjeti potiču iz ranijih
3 perioda sjednice, a to znači izvan onoga dijela koji se odvijao u augustu,
4 osobito 27. i 28. avgusta.

5 Zatim kasnije u septembru u Banja Luci 1993., to su vojni sastanci
6 /prevod engleskog transkripta: "sjednice su prekinute nekom vrstom vojne
7 pobune"/, ali ovi odlomci dešavaju se prije tih događaja.

8 U to vrijeme, to su mirovni pregovori koji se i dalje nastavljaju.
9 Vance-Owenov plan je već do tada bio van opcije, ali se nastavljaju pregovori i
10 modifikuju planovi koji su moguća opcija.

11 P: U ovom naglašenom dijelu, na vrhu stranice 25, vidimo primjedbe
12 gospodina Vještice. Da li je to tačno?

13 O: Na kojoj stranici?

14 P: Na stranici 22 verzije na B/H/S-u.

15 O: Nemam cijeli dokument, nažalost. Mislim da je u tom trenutku govorio
16 gospodin Krajišnik, ali nemam pred sobom cijeli dokument.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, da li bi bilo moguće da sudski
18 poslužitelj gospodinu Treanoru dâ primjerak koji imamo na B/H/S-u?

19 SVEDOK: [simultani prevod] Da. Ovo je kraj dugog govora gospodina
20 Vještice na kojeg smo nailazili i ranije, on je iz Bosanske krupe.

21 G. TIEGER: [simultani prevod]

22 P: Ovaj naglašeni dio, kao što ste rekli, su zaključne tri rečenice
23 primjedbi gospodina Vještice. Ona počinje riječima: "Gospodo, pošto je to
24
25
26
27
28
29
30

1 napisano u sporazumu da će se svi moći vratiti na svoje teritorije, to znači
2 njihovo stanovništvo da će se vraćati, a mi ćemo morati da..."

3 /nedostaje simultani prevod/

4 GĐA PREVODILAC: Prevodioci nemaju dokument pred sobom.

5 G. TIEGER: [simultani prevod]

6 P: "... upravo zato ne želimo da glasamo za to i ne možemo glasati."

7 O: Kao što vidimo, gospodin Vještica ovdje govori o području iz kojeg
8 potiče i on se protivi ideji bilo kakvog sporazuma koji bi omogućio Muslimanima
9 da se vrate u to područje.

10 P: Sada da skrenem Vašu pažnju na stranicu 33 verzije na engleskom,
11 odnosno stranicu 31 na B/H/S-u. Na vrhu stranice 31 /u engleskom transkriptu:
12 "33"/ vidimo govor gospodina Milenkovića /u engleskom transkriptu:
13 "Milinkovića"/.

14 O: Da. On je poslanik prvobitno izabran u Vijeće opština. On je takođe
15 bio načelnik SDS-a u opštini Rudo, opštini iz koje potiče.

16 P: Odijeljak koji ste istaknuli počinje na dnu stranice, posljedna
17 rečenica je: "Alija nudi i obećava da se svi mogu vratiti kućama."

18 Zatim se nastavlja na sljedećoj stranici i tu se kaže: "Gospodo, nema
19 srpske države u Bosni bez da se postepeno to područje depopulizira i moramo da
20 shvatimo kako da napravimo karte i da ponudimo upravo ono što bi trebalo da
21 znači izmiještanje."

22 O: Ovdje vidimo da ovaj poslanik se zalaže za ideju održavanja etnički

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 čiste srpske države.

2 P: Pogledajte sada stranicu 48 prevoda na engleski, odnosno stranicu 46
3 originala na B/H/S-u. Ovdje su naglašene neke primjedbe gospodina Krajišnika.
4 Čini se na osnovu početka da su njegovi komentari na toj stranici reakcija na
5 komentare prethodnog govornika.

6 O: Gospodin Kasagić, koji je poslanik iz bosanske Krajine, a to je
7 područje oko Banja Luke, ovdje vidimo da gospodin Krajišnik želi da se to
8 konkretno područje očuva etnički čistim.

9 P: Naglašeni odlomak glasi kao što slijedi: "Dozvolite da Vam kažem
10 gospodo. Muslimani i Hrvati traže svoju opštinu u Banja Luci, što mi nismo
11 prihvatili."

12 Zatim pređite na stranicu 80 u prevodu na engleski, odnosno stranicu 84
13 na B/H/S-u. Ova stranica sadrži primjedbe doktora Karadžića i naglašeni odlomak
14 se pojavljuje na donjoj polovini stranice, počinje riječima: "Mi smo oni koji su
15 najviše sačuvali Krajinu. Vidite šta se desilo u Krajini, 11.000 /u engleskom
16 transkriptu: "5.600"/ ljudi iz Kupresa. Ako dopustimo da se to i dalje dešava,
17 nadam se..."

18 /nedostaje simultani prevod/

19 "... ima nekih 500-600 Srba na jugu, mi smo sačuvali 250.000 stanovnika."

20 O: Ovdje doktor Karadžić spominje mogućnost priliva Srba koji žive izvan
21 područja koje u tom trenutku drže snage bosanskih Srba riječima da za njih ima
22 dovoljno prostora da žive na tom području.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, pređimo sada na razdijeljik
2 220 /u engleskom transkriptu: "222"/, a tu ćemo pronaći komentare gospodina
3 Krajišnika na 37. sjednici Skupštine. Naglašeni dio tih primjedbi sadržan je na
4 stranici četiri, a to je stranica sa brojem 91 na B/H/S-u. Ona otprilike na
5 sredini stranice, gdje gospodin Krajišnik kaže: "Činjenična situacija nije
6 takva. Vjerujte mi da će najveća tragedija biti ako Muslimani prihvate da žive s
7 nama, a vidjeli ste kako su se uvukli iako to hrvati nisu željeli, mi bismo u
8 tom slučaju izgubili našu državu. To je jedino što ne bismo prihvatili. Ja bih,
9 na primer, ipak prihvatio da jedan manji procenat teritorije njima bude
10 dodijeljen, teritorije koju mi sada imamo."

11 O: I, da kažem ponovno, da podsjetim Sud da su se mirovni pregovori i
12 dalje odvijali, da su razmatrani razni planovi. Ponuđeni su razni načini da se
13 podijeli zemlja.

14 P: Pogledajte sada razdijeljik 223.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, primjetio sam da ste
16 za razdijeljik 221 već napravili izbor stranica. Ako pogledate ukupan broj od
17 466, možda je to mudro. A, što se tiče razdijelnika 222, nismo pronašli čak niti
18 naslovnu stranicu, moramo je potražiti, a Vijeće bi radije imalo naslovnu
19 stranicu u kojoj će pisati o čemu se tu radi jer ima mnogo predsjedavajućih koji
20 su bili govornici, a ima i mnogo govornika.

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Dobro, časni Sude.

22 P: Gospodine Treanor, 223. Imate dokument od oktobra 1991. do oktobra
23
24
25
26
27
28
29
30

1 1993., to je izvještaj o radu Skupštine Republike Srpske.

2 O: Da, tako je.

3 P: Prije no što Vas zamolim da pogledate dva dijela koja ste označili,
4 recite da li želite nešto reći u vezi teksta, prije no što prijedemo na te
5 označene dijelove?

6 O: Mogu samo reći da, kao što je očito iz naslova, da je ovo izvještaj
7 koji je sastavljen o radu Skupštine i u kojem se opisuje rad Skupštine tokom
8 raznih vremenskih razdoblja, na primjer predratni period, pa zatim prvih šest
9 mjeseci rata i tomu slično. U izvještaju se nadalje govori o tome što je bilo od
10 posebne važnosti što se tiče rada Skupštine tokom tih perioda.

11 P: Stranica 5 u engleskoj verziji, stranica 4 do 5 B/H/S verzije. Ovdje
12 vidimo jedan označeni dio koji se nalazi pri dnu stranice, a počinje sljedećim
13 riječima: "Najvažnije je da Skupština iznese strateške ciljeve srpskog naroda u
14 Bosni i Hercegovini i apelira na narod da ih stvaruje." I, to ide dalje prema
15 dnu stranice.

16 O: U ovom dijelu izvještaja govori se o periodu i radu Skupštine
17 neposredno nakon priznanja nezavisnosti Bosne i Hercegovine od strane Evropske
18 unije, odnosno 6. aprila. Dalje, ovdje se razmatra period koji je uslijedio do
19 septembra 1992., od 16. do 22. sjednice.

20 P: Sljedeća stranica, broj 6 u engleskoj verziji, 5 u verziji na B/H/S-
21 u. Prva rečenica trećeg pasusa je ovdje označena i u njoj stoji sljedeće: "Osim

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 što je potrebno stalno promatrati situaciju i poduzimati mjere sa ciljem
2 obučavanja i ekipiranja vojske iz drugih državnih institucija kako bi se
3 obranila republika Srpska, Skupština je također raspravljala o pitanjima koja
4 predstavljaju raskid sa socijalističkim sistemom, a koji je do sada predlađivao
5 u bivšoj Bosni i Hercegovini i Jugoslaviji."

6 O: Da. To se odnosi na rad Skupštine tokom tog vremena.

7 P: Dobro. A, sada ću Vas moliti da pogledate 50. sjednicu Skupštine koja
8 je održana 15. i 16. aprila.

9 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Prije no što završimo s ovim dokumentom,
10 mislim da bi bilo korisno znati hoće li svjedok reći nešto o tome tko je
11 sastavio ovaj dokument.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] 224?

13 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Onaj koji smo upravo vidjeli, prije no
14 što pređemo na sljedeći dokument.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Mislite na izvještaj.

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Da, tako je. Rukom pisani "Izvještaj o
17 radu Skupštine republike Srpske."

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, recite nam nešto o tome.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: [simultani prevod] Sve što ja mogu reći o autoru je na osnovi
2 onoga što stoji u samom dokumentu na vrhu prve stranice. Na naslovnoj stranici
3 ovdje stoji "Republika Srpska, Narodna skupština", a pri dnu stranice imamo
4 naznaku da je dokument sastavljen, odnosno finaliziran na Palama. A, na Palama
5 je bio centar republike bosanskih Srba u oktobru 1993. Ista stvar pojavljuje se
6 na kraju dokumenta na stranici 15. I, na kraju teksta dokumenta imate jednu
7 tablicu u kojoj se iznosi prisutnost poslanika na sjednicama Skupštine, počevši
8 sa 16. sjednicom.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nemate nikakvih drugih informacija o
10 autoru i izvoru dokumenta osim ovoga što ste nam sada rekli?

11 SVEDOK: [simultani prevod] Ne. Trenutno ne, časni Sude. S obzirom na ERN
12 brojeve, možda bi bilo moguće... Odnosno, trebalo bi biti moguće utvrditi
13 porijeklo ovog dokumenta, način na koji smo došli do njega.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, nastavite.

15 G. TIEGER: [simultani prevod]

16 P: Gospodine Treanor, pogledajte molim Vas 50. sjednicu Narodne
17 skupštine, održanu u aprilu 1995. u Sanskom Mostu.

18 O: Ovo je bila jedna vrlo duga sjednica Skupštine, trajala je dva dana.
19 Dnevni red je bio podugačak, ali glavna točka dnevnog reda bio je izvještaj o
20 vojnoj i političkoj situaciji u Republici Srpskoj. Usljedila je diskusija
21 općenito o vojnoj i političkoj situaciji, vojnim i političkim poslovima u
22 republici Srpskoj.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Treanor, kažete da je sjednica
2 održana u aprilu 1995. Naime, na B/H/S originalu vidim datume 15. i 16. aprila
3 1995, međutim u prijevodu vidim samo dan i mjesec. Je li to greška?

4 SVEDOK: [simultani prevod] Tako je. U originalu stoji i godina 1995.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, molim vas točan
6 prijevod ovog dokumenta da se dostavi naknadno.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Što se tiče vaših prethodnih primjedbi, mi
8 smo dodali ove stranice tom registratoru, stranicu 116 engleske verzije. To je
9 bilo u odnosu na ono što je Sud rekao jučer. Na toj stranici vidimo da je
10 gospodin Krajišnik bio prisutan i to kao predsjednik Skupštine. Ovo ste jučer
11 naznačili kada smo govorili još o prethodnim opaskama.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Svaki put kada zamijenjujemo jednu
13 stranicu drugom, molim Vas da nam kažete pod kojim razdijelnikom u kojem
14 registratoru se to nalazi jer gospođa tajnica mora pregledati 224 tabulatora
15 kako bi pronašla točno mjesto da umetne tu stranicu.

16 I, kao što sam ranije rekao, mi možemo uvijek napraviti naznaku na našoj
17 verziji, ali svakako za zapisnik je važno da imamo točnu stranicu na pravome
18 mjestu.

19 SVEDOK: [simultani prevod] Trebao bih možda ovdje spomenuti, časni Sude,
20 u vezi sa onim što je spomenuo gospodin Tieger u vezi s ovom sjednicom i
21 sjednicama koje smo razmotrili, pogotovo sjednicama nakon 1992. godine, vidjeli

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 smo nekoliko isječaka iz tih sjednica. Koliko sam ja mogao ustanoviti, gospodin
2 Krajišnik nije samo bio predsjedavajući na početku tih sjednica, nije samo
3 otvarao te sjednice, već je djelovao kao predsjedavajući tokom čitavih sjednica
4 i tokom onog perioda kada su uslijedile ove intervencije koje smo označili.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: A sada, molim Vas stranicu 176 u B/H/S verziji i 145 u engleskoj
8 verziji.

9 O: Ovdje vidimo da je riječ uzeo doktor Karadžić.

10 P: Vi ste označili dva dijela te intervencije na toj stranici.

11 O: Da. Ovo je neposredno prije, stranicu prije ovih primjedbi koje smo
12 razmotrili jučer kada je izabran general Mladić.

13 P: Prvi označeni dio je sljedeći: "U trenutku kada je izbio rat u
14 općinama gdje smo mi u većini, gdje smo mi na vlasti, gdje smo imali čvrstu
15 vlast uspjeli smo kontrolirati sve. U općinama gdje smo bili u manjini,
16 uspostavili smo tajne općinske vlasti, odbore, predsjednike općina i Izvršne
17 odbore i predsjednike Izvršnih odbora. Vidjeli ste varijante 'A' i 'B'.
18 Varijantu 'B' gdje smo u manjini, što je ispunjeno 15% do 20%; 15% kada smo
19 morali uspostaviti vlast i isto tako brigadu ili jedinicu, bez obzira o kojoj je
20 veličini riječ. Ali, u svakom slučaju, bio je odred sa komandantom."

21 O: Da. Ovo je vrlo interesantno retrospektivno razmatranje varijanti "A"
22 i "B".

23 P: Drugi označeni dio počinje u drugoj polovici stranice i u njemu
24
25
26
27
28
29
30

1 stoji: "Međutim, SDS je organizirala narod i uspostavila vojsku. Bila je to
2 vojska zajedno sa policijom, oni koji su bili oružane snage Srpske Republike
3 Bosne i Hercegovine, oni su stvorili prostor. Oslobodili ga i stvorili."

4 O: Da. Ovo potvrđuje važnost policije. Naime, vidjeli smo da doktor
5 Karadžić naglašava na jednoj od sjednica održanih u martu 1992. godine to
6 pitanje. Naime, neki od poslanika su zahtjevali da se uspostavi nacionalna
7 garda, a on je rekao da osim JNA, koja je njihova vojska, na teritorijama gdje
8 bosanski Srbi drže vlast, oni također pod kontrolom imaju i policiju, što je
9 više nego adekvatno ili dovoljno. Pretpostavljam da je to rekao tom prilikom.

10 GĐA PREVODILAC: Nemamo original, prevodimo sa engleskog.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Gospodine Treanor, ako Vi nemate ništa za dodati, ako nije potrebno
13 nikakvo pojašnjenje, ja sam završio sa svojim glavnim ispitivanjem.

14 O: Da, u pravu ste. Nemam više ništa za dodati u ovom trenutku.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala lijepa, gospodine Tieger.

16 Gospodine Treanor, kao što Vam je možda poznato, ovo Vijeće neće
17 zasjedati sljedećeg mjeseca, ono će ponovo početi s radom 13. aprila.
18 Najvjerojatnije ćemo tada početi s Vašim unakrsnim ispitivanjem. Prema tome, ja
19 bih htio sada znati jeste li Vi slobodni tog datuma i nekoliko dana nakon toga
20 koji će biti za to potrebni?

21 SVEDOK: [simultani prevod] Da, svakako. Nema nikakvih problema, časni
22 Sude.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, hvala. A sada, uputa koju ću Vam
24 ponovo reći vrijedi za duže vremena, sve do početka aprila. Meni je jasno da
25 vjerojatno nije osobito lako ni sa kim ne razgovarati o iskazu koji ste dali i

26

27

28

29

30

1 koji ćete još nastaviti davati s obzirom na Vaš položaj unutar Tužilaštva.
2 Međutim, ovo Vijeće vjeruje da ćete se Vi striktno držati upute da ne
3 razgovarate o svom iskazu ni na direktan a ni na indirektan način, te da u
4 razgovorima nećete spominjati pitanja koja su se ovdje sada tokom ispitivanja
5 potakla.

6 SVEDOK: [simultani prevod] Da, časni Sude, ja sam ovako slično nešto već
7 iskusio i to na duže vremenske periode.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, shvatam, ali sam htio naglasiti
9 značaj ovoga.

10 Gospođo poslužiteljice, moliću da ispratite svjedoka iz sudnice.

11 [Svedok se povlači]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima li bilo kakvih pitanja koje bi
13 strane htjele pokrenuti? Ja imam nekoliko stvari koje bih htio pokrenuti, no
14 prvo bih htio saslušati strane ako imaju nešto za reći, budući da ćemo sada
15 prekinuti na dosta dugačko vremensko razdoblje.

16 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Hvala na ovoj mogućnosti. Postoji jedno
17 pitanje o kojem smo mi raspravljali ovdje u timu Obrane, a naročito se tiče
18 svjedočenja ovog svjedoka, odnosno dokumenata izvedenih po njegovom svjedočenju.
19 Pitamo se, da li bilo moguće možda podijeliti ekran tako da istovremeno na
20 ekranu vidimo i B/H/S i englesku verziju dokumenata, što bi naravno pomoglo i

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

petak, 27.02.2004.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti usklađena s transkriptom na engleskom jeziku.

1 javnosti da prati suđenje, a i optuženom bi bilo lakše pratiti. Ne znam da li za
2 to postoji tehnologija. Ja sam sigurna da će i preko drugih svjedoka biti
3 uvođeno dosta dokumenata kao što je učinjeno i preko gospodina Treanora.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ono što sada vidimo na našem ekranu, iz
5 toga je vidljivo da se barem dvije stranice mogu prikazati na ekranu. Sada je
6 pitanje da li to mogu biti stranice iz dva različita dokumenta.

7 Gospodine Tieger, imate li možda nekakvih informacija s tim u vezi?

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Samo da smo to već razmatrali, časni Sude,
9 i s time smo već eksperimentirali. Bila bi nam potrebna znatno skuplja
10 tehnologija za to jer to znači da na ekran trebate staviti više informacija od
11 onih što se na ekranu doista vidi. Sa ovom tehnologijom kojom u ovom trenutku
12 raspoložemo, mi dobivamo dva dokumenta na ekranu koja nažalost se ne mogu
13 čitati.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je iznenađujuće s obzirom na
15 činjenicu da većina programa koja radi po *Windows* sistemu možete imati dva
16 dokumenta na ekranu koja se istovremeno prikazuju. Pretpostavljam, gospođu
17 Loukas, da Vi time ne želite reći da trebamo uvesti nove ekrane na Sud.

18 Gospodine Tieger, izvolite.

19 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja želim reći samo da time mi
20 ne želimo u potpunosti odbiti mogućnost korišćenja takve metodologije, samo sam
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 htio reći da smo se s ovim problemom već susreli i do sada nismo našli rješenje.
2 No, naravno, nastavićemo ga tražiti.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, uključite mikrofon, to je
4 prva tehnološka lekcija koju morate naučiti.

5 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Mi smo o tom pitanju raspravljali u timu
6 Obrane i možda imamo neke druge sugestije koje bismo s tim u vezi mogli
7 iznijeti.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nama je, naravno, uvijek drago kada
9 imamo rješenja koja dolaze i s jedne i s druge strane. Sada imamo dosta vremena
10 na raspolaganju, sve do 13. aprila i ako uspijemo naći rješenje koje će nam
11 uštedjeti vrijeme - da, to bi nam bilo od pomoći. Imate li još neka pitanja?

12 GĐA LOUKAS: [simultani prevod] Naravno, ovdje nije riječ samo o uštedi
13 vremena, nego i o tome da gospodin Krajišnik ima uvid u relevantne dokumente u
14 sudnici. Dakle, to je sve što sam željela reći u ovom trenutku.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nadam se da su svi svjesni toga da će
16 Vijeće učiniti sve što može da bi gospodin Krajišnik mogao pratiti suđenje i
17 pratiti dokumente, jer mi smatramo da je vrlo, vrlo važno da gospodin Krajišnik
18 može slijediti svaki detalj svega što se predočava u ovoj sudnici.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Gospodine Tieger, imate li Vi još nešto?

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne, časni Sude.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, kao što sam rekao, ja imam nekoliko
4 stvari o kojima bih htio nešto reći. Kao prvo, to je jednostavno pitanje,
5 pretpostavljam da kada se nama predočava samo nekoliko stranica jednog
6 dokumenta, Obrana ima na raspolaganju cijeli dokument. Time ja se ne želim
7 založiti za to da treba čitati cijele dokumente, ali je mislim, važno za Obranu
8 da može stvari staviti u kontekst.

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, časni Sude. To je bio naš cilj, uz
10 jednu iznimku za koju znam i to u vezi s engleskim prijevodom. Tu je riječ o
11 dijelovima govora gospodina Krajišnika i tu smo mi slijedili sugestiju Obrane
12 koju je ona iznijela znatno ranije. A, to je da se vrlo veliki dokumenti za koje
13 se smatra da se relevantni da se njih uvrštava u spis, a da će onda Obrana
14 iznijeti prijedlog koje još dijelove dokumenta treba prevesti za koje Obrana
15 onda smatra da su važni.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Dakle, u svakom slučaju,
17 original je na raspolaganju Obrani i prema tome, Obrana može utvrditi koje bi
18 još dijelove eventualno željela da budu prevedeni i koji su važni za unakrsno
19 ispitivanje i za izvođenje dokaza Obrane u kasnijoj fazi.

20 No, ima još dvije stvari koje bih htio navesti. Kao prvo, mislim da smo
21 već ranije rekli da bi se Vijeće vrlo rado sastalo u uredu sudaca s obje strane

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kako bi se raspravile praktične stvari, na primjer brzina, raspored, itd. I,
2 pitam se da li bi zastupnici obaju strana mogli biti na raspolaganju za nešto
3 slično idućeg tjedna?

4 Vidim iz gesta gospodina Stewarta da on s tim baš nije jako zadovoljan.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Pa ne znam da li bi me trebalo hrabriti
6 ili ne da Vi iz mojih gesti možete pročitati što mislim. No, idući tjedan bi za
7 nas bio vrlo kompliciran s tim u vezi. Međutim, tjedan dana kasnije - ne znam
8 kakve su obveze Vijeća - no tjedan dana kasnije, mi bismo mogli pronaći neki
9 odgovarajući dan.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa onda Vas molim da budete u kontaktu s
11 našim pravnim savjetnikom, on je ovdje u sudnici, pa onda će on biti taj koji
12 može utvrditi koji datum će odgovarati i Vijeću i stranama.

13 Osim toga, čuo sam da su postojali neki problemi u vezi s tim kako su
14 puštene snimke prisluškivanih razgovora. Dakle, mi čujemo verziju na B/H/S-u, na
15 ekranu čitamo prijevod na engleski i taj engleski nije izgovoren. Istovremeno se
16 taj engleski tekst prevodi na francuski, a taj francuski jezik kojeg izgovaraju
17 prevoditelji pojavljuje se u transkriptu. Što znači da imamo transkripte čije
18 verzije nisu usklađene. Dakle, imamo engleski, imamo francuski transkript i kada
19 se ta dva transkripta usporede, onda se vide veliki dijelovi u engleskom
20 transkriptu gdje stoji da je stranica prazna, da jednostavno nema na njoj teksta
21 i to nije zadovoljavajuće. Svi znamo da se engleski tekst pojavljuje na dokaznim

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 predmetima, na transkriptima prisluškivanih razgovora. No, Vijeće predlaže da u
2 budućnosti u takvim situacijama svi pređemo na B/H/S kanal, čujemo govor na
3 B/H/S-u, vidimo engleski prijevod na ekranu koji će istovremeno čitati engleska
4 kabina, a francuska kabina će ga prevoditi. Na taj način ćemo imati usklađene
5 transkripte i neće biti potrebno pregledavati sve dokazne predmete da bi se
6 utvrdilo koje su doista riječi bile u tom trenutku na našim ekranima.

7 Dakle, to je naša sugestija i to predstavlja jedan od tehničkih problema
8 sa kojima se suočavamo. A, Vijeće je po tom pitanju odlučilo da ništa ne
9 mijenjamo u vezi sa puštanjem snimaka posljednjih dva ili tri prisluškivana
10 razgovora.

11 No, moliću sada strane da razmisle o ovom rješenju koje će nam omogućiti
12 da imamo izbalansiranije transkripte zasjedanja u sudnici kasnije. I, time ćemo
13 ispuniti jedan od standarda koji se primjenjuje u ovom Sudu, odnosno da se svaka
14 riječ izgovorena u sudnici pojavljuje i u transkriptu.

15 Ima li još nečega što bi željele iznijeti strane, a to se tiče gospodina
16 Krajišnika? Dakle, želite li Vi nešto reći, jer nećete imati priliku za to
17 idućih pet ili šest tjedana?

18 OPTUŽENI: Ja hoću samo da se zahvalim što ste mi omogućili da pratim ovo
19 suđenje, jel /sic/ jedno duže vrijeme sam bio pasivan, to je bilo vrlo štetno za
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Mene i hvala Vam. I, ako možete i ubuduće da pospješite da samo pratim i na
2 ekranu ovaj tekst, jer to je mnogo drugačije, jer ja mogu mnogo toga da pomognem
3 svojim advokatima.

4 Hvala Vam još jednom.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Optužba je objasnila da iako u ovom
6 trenutku za to ne postoji rješenje, da će se i dalje baviti tim problemom i
7 pokušati pronaći rješenje kako bi se istovremeno na ekranu pojavljivao i
8 engleski i tekst na B/H/S-u. To, naravno, nije nikakvo obećanje da će se
9 solucija pronaći, ali ja se nadam da hoće.

10 Dakle, sada prekidamo s radom do 13. aprila. Ne znamo još tačno u kojoj
11 sudnici, ali imamo samo tri sudnice, tako da Vijeće vjeruje da će svi pronaći
12 pravu sudnicu.

13 Znam da to nisu praznici, ovih nekoliko tjedana koji nam predstoje. To
14 je istina za sve, to vrijedi i za gospodina Krajišnika i za Vijeće i za obje
15 strane. Dakle, mi Vam želimo vrlo plodnih pet do šest tjedana, odnosno u
16 razdoblju koje se nećemo vidjeti.

17 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim da svi ustanu.

18 ... Sednica završena u 17.13h.

19 Nastavak zakazan za utorak,

20 13.04.2004., u 9.00h.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30